ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ : କଟକ

ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ପି.(ସି) ସଂଖ୍ୟା 25979/2021

ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ, 1950 ର ଧାରା 226 ଏବଂ 227 ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ଆବେଦନ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ

***

ଶିଖା ସରକାର
ବୟସ ପାଖାପାଖି 53 ବର୍ଷ
ସ୍ୱର୍ଗତ ଜୟଦେବ ସରକାରଙ୍କ ପତ୍ନୀ
ସ୍ଥାନ:ଫ୍ଲାଟ୍ ସଂଖ୍ୟା ଟିଏସ୍ -77, ବି ଏଚ୍ କ୍ଷେତ୍ର, କଦମା
ପି. ଓ. /ପି.ଏସ୍.:କଦମା
ଜିଲ୍ଲା:ପୂର୍ବ ସିଂହଭୂମ
ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ... ଆବେଦନକାରୀ

-ବନାମ -

1. ଭାରତ ସଂଘ ଏହାର ମହା ପରିଚାଳକ ଦକ୍ଷିଣ ପୂର୍ବ ରେଳବାଇ, ଗାର୍ଡେନ ରିଚ୍ କୋଲକାତା 700 043, ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ ରାଜ୍ୟ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିଛି ।
2. ଦକ୍ଷିଣ ପୂର୍ବ ରେଳବାଇର ବରିଷ୍ଠ ଖଣ୍ଡ କର୍ମଚାରୀ ଅଧିକାରୀ, ଚକ୍ରଧରପୁର ଜିଲ୍ଲା:ସିଂହଭୂମ, ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ରାଜ୍ୟ ।
3. ବରିଷ୍ଠ ଖଣ୍ଡ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଯନ୍ତ୍ରୀ (ଟି ଆର୍ ଏସ୍), ବୋଣ୍ଡାମୁଣ୍ଡା, ରାଉରକେଲା 770 032 ଜିଲ୍ଲା:ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ।
4. ଦକ୍ଷିଣ ପୂର୍ବ ରେଳବାଇର ସହକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଅଧିକାରୀ, ଚକ୍ରଧରପୁର ଜିଲ୍ଲା:ସିଂହଭୂମ,ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ରାଜ୍ୟ । ... ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନେ

ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ହାଜର ହୋଇଥିବା ଅଧିବକ୍ତା:

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ : ମେସର୍ସ ପ୍ରଶାନ୍ତ କୁମାର ନାୟକ,
ଆଲୋକ କୁମାର ମହାପାତ୍ର ଏବଂ
ସବ୍ୟସାଚୀ ମିଶ୍ର, ଅଧିବକ୍ତାମାନେ

ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ	:	ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପାର୍ଥ ସାରଥି ନାୟକ, ବରିଷ୍ଠ ବର୍ଗ ଅଧିବକ୍ତା, ଭାରତ ସଂଘ

ଉପସ୍ଥିତ:

ମାନ୍ୟବର ଡ. ବି.ଆର୍. ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ, କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ

ଏବଂ

ମାନ୍ୟବର ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମୁରାହରି ଶ୍ରୀ ରମଣ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି

ଶୁଣାଣି ତାରିଖ:08.01.2024 :: ରାୟ ତାରିଖ:12.01.2024

ରାୟ

ମୁରାହରି ଶ୍ରୀ ରମଣ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି -

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କରାଯାଇଥିବା ଆପତ୍ତି :

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଦ୍ଵାରା ମୂଳ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 260/00869/2015 ରେ ପାରିତ ହୋଇଥିବା 11.02.2019 ତାରିଖର ଆଦେଶର ନ୍ୟାୟିକ ସମୀକ୍ଷା ଲୋଡ଼ି ଆବେଦନକାରୀ, ମୃତ ଖଲାସି-ସହାୟକଙ୍କ ପତ୍ନୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଛି, ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଛପର ଯୋଡ଼ାମିସ୍ତ୍ରୀ ପଦବୀକୁ ପଦୋନ୍ନତି ପାଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଅବଧାରିତ ଭାବେ ବୈଷୟିକ ଶ୍ରେଣୀ-1 ପାହ୍ୟାକୁ ପଦୋନ୍ନତି ପାଇଛନ୍ତି, ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରତିକାର(ଗୁଡ଼ିକ) ପାଇଁ ଇପ୍ସିତ:

"ତେଣୁ ଏହା ପ୍ରାର୍ଥନା କରାଯାଏ ଯେ, ଏହି ମାନ୍ୟବର ନ୍ୟାୟାଳୟ ସଦୟ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ସର୍ତ୍ତାଧୀନ ଆଦେଶ ଜାରି କରି ଏହାର କାରଣ ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ଆହ୍ଵାନ କରନ୍ତୁ ଯେ କାହିଁକି:

(i) ଅନୁଲଗ୍ନକ-4 ଅଧୀନରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ, କଟକ ବିଚାରପୀଠ, କଟକ ଦ୍ଵାରା ପାରିତ 11.02.2019 ତାରିଖର ଆଦେଶ, ଆଇନ ଦୃଷ୍ଟିରେ ବେଆଇନ ଏବଂ ଅବୈଧ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରାଯିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହାକୁ ଖାରଜ କରାଯିବ ।

HIGH COURT ORISSA

(ii) ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ସୁଧ ସହିତ 01.11.2003 ରୁ 04.12.2009 ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଛ ବେତନ ଗୁଡ଼ିକ/ବକେୟା ଦରମା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯିବ ନାହିଁ ।

ଏବଂ ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଉପଯୁକ୍ତ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଉଥିବା ଯେକୌଣସି ଉପଯୁକ୍ତ ଆଦେଶ/ଆଦେଶ ଗୁଡ଼ିକ ଜାରି କରନ୍ତୁ ।"

ସାଧାରଣତଃ:

2. କାରଣ ଶୀର୍ଷକରେ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ପତ୍ନୀ-ଜୟଦେବ ସରକାରଙ୍କୁ "ଆବେଦନକାରୀ" ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି କାରଣ ସେ ତାଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ ଯିଏ ଆବେଦନକାରୀ ଥିଲେ, ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ମାମଲାଟିକୁ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ସମ୍ମୁଖରେ ଚଳାଉଛନ୍ତି; କିନ୍ତୁ ସୁବିଧା ପାଇଁ, ଏହା ପରେ ଯେଉଁଠାରେ ଦରଖାସ୍ତକାରୀଙ୍କୁ ବିଚାରାର୍ଥେ ସନ୍ଦର୍ଭ ଦିଆଯାଇଛି, ତାହା କର୍ମଚାରୀ, "ଜୟଦେବ ସରକାର" (ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ) ଭାବରେ ବୁଝାଯିବ ।

ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ:

3. ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ 01.11.2003 ରୁ 04.12.2009 ତାରିଖର ପଛ ବେତନ ଗୁଡ଼ିକ/ବକେୟା ଦରମା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜାରି କରିବା ପାଇଁ ରିଟ୍ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିବାର ତଥ୍ୟ ନିମ୍ନରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି ।

3.1. 16.07.1978 ତାରିଖରେ ଖଲାସୀ ସହାୟକ ଭାବରେ ଯୋଗଦେବା ପରେ, ଦକ୍ଷିଣ ପୂର୍ବ ରେଳବାଇର ଟାଟାନଗରର ବୈଦ୍ୟୁତିକ ତାଲିମ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ତିନି ମାସ ତାଲିମ ନେଇ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ଦକ୍ଷିଣ ପୂର୍ବ ରେଳବାଇର ବୋଣ୍ଡାମୁଣ୍ଡାରେ ବରିଷ୍ଠ ଖଣ୍ଡ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଯନ୍ତ୍ରୀ (ଟ୍ରାକ୍ସନ୍ ରୋଲିଂ ଷ୍ଟକ୍) ଙ୍କ ଅଧୀନରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ ।

3.2. ଆଇନରେ ସ୍ଥାପିତ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଅନୁସରଣ ନକରି, ଶୃଙ୍ଖଳା ପ୍ରାଧିକାରୀ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ 01.09.1993 ତାରିଖ ଠାରୁ ସେବାରୁ ବରଖାସ୍ତ କରିବାର ଦଣ୍ଡ ଦେଇଥିଲେ । ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଆପତ୍ତି କରି ଆବେଦନକାରୀ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଅଧିନିୟମ, 1985 ର ଧାରା 19 ଅନ୍ତର୍ଗତ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ, କଟକ

HIGH COURT ORISSA

ବିଚାରପୀଠ, କଟକ ସମ୍ମୁଖରେ ମୂଳ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ଯାହା ଓ.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 327/1999 ଭାବରେ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରାଧିକାରୀ ରେଳବାଇ ସେବକ (ଶୃଙ୍ଖଳା ଏବଂ ଅପିଲ) ନିୟମ, 1968 ର ନିୟମ 9 ଅନୁଯାୟୀ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା କୌଣସି ତଦନ୍ତ କେବେବି କରିନଥିବା ଦର୍ଶାଇ 04.11.2004 ତାରିଖର ଆଦେଶ ମାଧ୍ୟମରେ ଉକ୍ତ ଓ.ଏ.ର ପରିସମାପ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା । ମୁଖ୍ୟ ଶାସ୍ତି ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାରେ ଆଇନର ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ପାଳନ କରିବାର ଅନୁପସ୍ଥିତି ଏବଂ ପ୍ରାକୃତିକ ନ୍ୟାୟର ନୀତିଗୁଡ଼ିକର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବା ପରେ, ବିଜ୍ଞ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ, ଶୃଙ୍ଖଳା ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ 01.09.1993 ତାରିଖର ଆଦେଶ ରଦ୍ଦ କରିଦେଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ କେବଳ ଏହା କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ ତାଙ୍କୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ସହିତ "01.09.1993 ତାରିଖରୁ ରେଳ ସେବାରୁ ବରଖାସ୍ତ କରାଯାଇଛି":

"ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ସେବାରେ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ କରିବାକୁ ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ଡାକ୍ତରୀ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଆଧାରରେ 20.02.1994 ତାରିଖରୁ 15.05.1999 ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅବଧିକୁ ଡାକ୍ତରୀ ଛୁଟି ଭାବରେ ବିବେଚନା କରିବାକୁ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପୁନଃସ୍ଥାପନ ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅବଶିଷ୍ଟ ଅବଧିକୁ ଛୁଟି ଭାବରେ ବିବେଚନା କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି ।"

3.3. 14.12.2004 ତାରିଖରେ ଚାକିରିରେ ଯୋଗଦେବା ପରେ, 17.12.2004 ତାରିଖରେ ପ୍ରାଧିକାରୀ 01.09.1993 ତାରିଖରୁ ପୁନଃସ୍ଥାପନ ଆଦେଶ ପାରିତ କରିଥିଲେ । ତଦନୁସାରେ, ଆବେଦନକାରୀ ବରିଷ୍ଠତା ଏବଂ ପଦୋନ୍ନତି ପରି ସେବା ସୁବିଧାର ସମ୍ପ୍ରସାରଣ ପାଇଁ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯାଇଥିଲେ, ଯାହା ଉପରେ କୌଣସି ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯାଇ ନଥିଲା, ସେ ଓ. ଏ. ସଂଖ୍ୟା 709/2009 ରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ସମ୍ମୁଖରେ 15.06.2005 ତାରିଖର ଆଦେଶକୁ ପ୍ରଶ୍ନ କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ବରିଷ୍ଠତା ଏବଂ ପଦୋନ୍ନତି ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଦାବି ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଟିପ୍ପଣୀ ସହିତ 23.06.2009 ତାରିଖର ମୂଳ ଆବେଦନକୁ ଫଏସଲା କରିଥିଲେ:

"5. *ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି, ଏହି ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ନାକଚ କରାଯାଇଛି କାରଣ ତାଙ୍କ*

ବିରୋଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଏବଂ ଯାହା ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିବା ଦଣ୍ଡ ଦେବା ପାଇଁ ତାର କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନଥିଲା । ଯଦି ହଁ, ତେବେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମାମଲା ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ବିଭାଗର ଦାୟିତ୍ୱ, ଯାହା ତାଙ୍କ କନିଷ୍ଠମାନଙ୍କ ଉପରେ ତାଙ୍କର ବରିଷ୍ଠତା ପୁନଃସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ଆବେଦନକାରୀ ଉଚ୍ଚତର ପଦବୀକୁ ପଦୋନ୍ନତି ସମେତ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ସେବା ସୁବିଧା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ହକଦାର । ତଥାପି, ଖଣ୍ଡନରେ ଉଠାଯାଇଥିବା ଯୁକ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ, ଯେହେତୁ ଆବେଦନକାରୀ ତାଙ୍କ କନିଷ୍ଠମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କାହାକୁ ଓ.ଏ. ରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ କରିନାହାଁନ୍ତି, ତେଣୁ ପଦୋନ୍ନତି ପାଇଥିବା କନିଷ୍ଠମାନଙ୍କୁ ନୋଟିସ୍ ଦେବା ଉପରେ ତାଙ୍କର ବରିଷ୍ଠତା ଏବଂ ପଦୋନ୍ନତି ଜନିତ ସୁବିଧା ସ୍ଥିର କରିବା ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ନିବେଦନ ପତ୍ର ଉପରେ ବିଚାର କରିବାକୁ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ଏହି ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ । ତଥାପି, ଏହା ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଛି ଯେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତିର ଅବଧିକୁ ନିୟମିତ କରିବା ପାଇଁ ଡାକ୍ତରୀ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ସହିତ ଛୁଟି ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କୁ ଏହାକୁ ସଠିକ ଭାବରେ ବିଚାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

6. *ଉପରୋକ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସହିତ ଏହି ଓ.ଏ. କୁ ସଂଲଗ୍ନକ-A/6ରେ ଆଦେଶ ରଦ୍ଦ କରି ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବରିଷ୍ଠତାର ପୁନଃସ୍ଥାପିତ ସମ୍ପର୍କରେ ପୂର୍ବରୁ ପଦୋନ୍ନତି ପାଇଥିବା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ କନିଷ୍ଠମାନଙ୍କୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ନୋଟିସ୍ ଦେବା ପରେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ଏକ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ, ଯେକୌଣସି ମତେ 90 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ସମଗ୍ର ମାମଲା ଉପରେ ବିଚାର କରିବେ । ତଦନୁସାରେ ଆଦେଶ ଦେଲେ । କୌଣସି ଖର୍ଚ୍ଚ ନାହିଁ ।"*

3.4. ବିଜ୍ଞ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ଉପରୋକ୍ତ ଆଦେଶର ଅନୁପାଳନ କରି ଓ କନିଷ୍ଠମାନଙ୍କ ଶୁଣାଣି କରି, 12.10.2009 ତାରିଖର ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା, ଚକ୍ରଧରପୁରର ବରିଷ୍ଠ ଖଣ୍ଡ କର୍ମଚାରୀ ଅଧିକାରୀ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ତତ୍କାଳୀନ କନିଷ୍ଠ ଶ୍ରୀ ଯୋଗେଶ୍ୱରଙ୍କ ଉପରେ ରଖିଥିଲେ ଏବଂ 01.11.2003 ତାରିଖରୁ ବୈଷୟିକ ଶ୍ରେଣୀ-1 ପଦବୀରେ ପଦୋନ୍ନତି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ, ଅର୍ଥାତ୍ ଯେଉଁ ତାରିଖରେ କନିଷ୍ଠଙ୍କୁ ପଦୋନ୍ନତି

ଦିଆଯାଇଥିଲା । ତଦନୁସାରେ, ଚକ୍ରଧରପୁରର ବରିଷ୍ଠ ଖଣ୍ଡ କର୍ମଚାରୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କ 12.10.2009 ତାରିଖ ଆଦେଶର ଅନୁପାଳନକରି ଚକ୍ରଧରପୁରର ସହକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 24.11.2009 ତାରିଖର ଏକ ଆଦେଶ ପାରିତ ହୋଇଥିଲା, ଯାହା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ଓ.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 709/2006 ରେ ପାରିତ 23.06.2009 ତାରିଖର ଆଦେଶର ଅନୁପାଳନ ଥିଲା ।

3.5. 24.11.2009 ତାରିଖର ଆଦେଶର ପାଠ୍ୟ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

"ଦକ୍ଷିଣ ପୂର୍ବ ରେଳବାଇ ।

ବରିଷ୍ଠ ଖଣ୍ଡ କର୍ମଚାରୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କ
କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ, ଚକ୍ରଧରପୁର ।

O.O. No: P/ELS/TRS/38/09 Dated 24.11.2009

ବିଷୟ: ବେତନ ହାର ଟ. 5200-20200/- ସହିତ ବେତନମା ଟ.2800/- ରେ ପ୍ରାଯୁକ୍ତିକ-1 ପଦବୀରେ ପଦୋନ୍ନତି ଏବଂ ମୁତୟନ

ସକ୍ଷମ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ସହିତ, ନିମ୍ନଲିଖିତ ପଦୋନ୍ନତି ଏବଂ ମୁତୟନ ଆଦେଶ ତୁରନ୍ତ ପ୍ରଭାବ ସହିତ ଜାରି କରାଯାଇଛି ।

ଶ୍ରୀ ଜୟଦେବ ସରକାର, ପ୍ରାଯୁକ୍ତିକ-II/TRS/BNDM ବେତନ ହାର ଟ. 5200-20200/- ସହିତ ବେତନନାମା ଟ.2400/- ରୁ ପ୍ରାଯୁକ୍ତିକ-I ବେତନ ହାର ଟ. 5200-20200/- ସହିତ ବେତନନାମା ଟ. 2800/- କୁ ପଦୋନ୍ନତି ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ BNDM ରେ ରୁହନ୍ତି ।

ଏନ୍.ବି.:

1. *24.11.2009 ତାରିଖର O.O.No.: P/ELS/TRS/09 ମାଧ୍ୟମରେ ସେ ପ୍ରାଯୁକ୍ତିକ-1 ବେତନ ହାର ଟ. 5200-20200/- ସହିତ ବେତନନାମା ଟ.2400 ପଦବୀକୁ ପଦୋନ୍ନତି ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ।*

HIGH COURT ORISSA

2. *ତାଙ୍କର ତତ୍କାଳୀନ କନିଷ୍ଠ ଶ୍ରୀ ଯୋଗେଶ୍ୱର, ପ୍ରାଯୁକ୍ତିକ -I/TRS/BNDM (ଅର୍ଥାତ୍ 01.11.2003) ଙ୍କ ପଦୋନ୍ନତି ତାରିଖ ଠାରୁ ତାଙ୍କର ପଦୋନ୍ନତି ଆଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ପ୍ରକୃତ ସୁବିଧା ତାଙ୍କ କନିଷ୍ଠଙ୍କ ସମକକ୍ଷ ଦିଆଯିବ ।*
3. *ଯଦି ଇଚ୍ଛା ହୁଏ ପଦୋନ୍ନତି ଆଦେଶ ଜାରି ହେବାର ଏକ ମାସ ମଧ୍ୟରେ, ସେ Estt. Srl. No: 231/81 ଅନୁସାରେ ତାଙ୍କ ଦରମା ସ୍ଥିର କରିବାର ବିକଳ୍ପ ବ୍ୟବହାର କରିପାରନ୍ତି ।*
4. *ତାଙ୍କର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଗ୍ରହଣ ତାରିଖ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟାଳୟକୁ ସୂଚିତ କରାଯିବା ଉଚିତ ।*
5. *ପ୍ରକୃତ ଆର୍ଥିକ ଲାଭକୁ ଉଚ୍ଚତରତର ଶ୍ରେଣୀ ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରାଯୁକ୍ତିକ ଶ୍ରେଣୀ-1 ଭାର ଗ୍ରହଣ କରିବା ତାରିଖ ଠାରୁ ବୃଦ୍ଧି କରାଯିବା ଉଚିତ ।*

ସହକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଅଧିକାରୀ,

ଚକ୍ରଧରପୁର ।"

3.6. 24.11.2009 ତାରିଖର ଉପରୋକ୍ତ ଆଦେଶକୁ ଆପତ୍ତି କରି, ଆବେଦନକାରୀ ମୂଳ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରି ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯାଇଥିଲେ ଯେଉଁଥିରେ O. A. No.260/00729/2010 ରହିଛି । ଦକ୍ଷିଣ ପୂର୍ବ ରେଳବାଇ, ଚକ୍ରଧରପୁରର ରେଳବାଇ ଉପପ୍ରଭାଗ ପରିଚାଳକଙ୍କୁ 15.03.2010 ତାରିଖର ନିବେଦନ ଉପରେ ବିଚାର କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ସହିତ 27.01.2015 ରେ ଉକ୍ତ ଓ.ଏ. ର ପରିସମାପ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା, ଯଦି ପୂର୍ବରୁ ଫଏସଲା କରାଯାଇ ନାହିଁ ।

3.7. ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ବରିଷ୍ଠ ଉପପ୍ରଭାଗ ଯନ୍ତ୍ରୀ (ଟି ଆର୍ ଏସ୍), ବୋଣ୍ଡାମୁଣ୍ଡାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 30.04.2015 ତାରିଖର ଚିଠି ମାଧମରେ ସୂଚିତ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ, 15.03.2010 ତାରିଖର ନିବେଦନଟି ପୂର୍ବରୁ 03.03.2011 ରେ ଫଏସଲା ହୋଇସାରିଛି ଏବଂ ଏହା ତାଙ୍କୁ ଅବଗତ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ,

"ଶ୍ରୀ ଜେ.ଡି. ସରକାରଙ୍କ 15.03.2010 ତାରିଖର ନିବେଦନ, ପ୍ରାଯୁକ୍ତିକ-I ELS/BNDMଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଆବେଦନରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କ କନିଷ୍ଠମାନଙ୍କ ଦରମା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରି ଫଏସଲା କରାଯାଇଛି ଏବଂ ତାଙ୍କ ଦରମା 01.07.2009 ତାରିଖରୁ ଟ.13910/-କୁ ସଂଶୋଧିତ ହୋଇଛି ଏବଂ ପ୍ରକୃତରେ

04.12.2009 ତାରିଖ ଠାରୁ, ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରାଯୁକ୍ତିକ-I ଭାବେ ଉଚ୍ଚତରତର ଦାୟିତ୍ୱ ବହନ କରିବାର ତାରିଖ ଠାରୁ, 03.03.2011ତାରିଖର, ଏହି କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଆଦେଶ ସଂଖ୍ୟା E/TRS/BNDM/38/2011 ମାଧ୍ୟମରେ କରିଛି ।"

3.8. ଟ.9300-34800/- + ବେତନନାମା କିମ୍ବା ଟ.4200-ଏବଂ ପିସି-7 ସ୍ତର-6 ର ବେତନ ଶ୍ରେଣୀରେ ବରିଷ୍ଠ ଉପପ୍ରଭାଗ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଯନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଅଧୀନରେ ବରିଷ୍ଠ ପ୍ରାଯୁକ୍ତିକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବାବେଳେ, ଆବେଦନକାରୀ 30.04.2017 ରେ ସେବାନିବୃତି ବୟସରେ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ ଚାକିରିରୁ ଅବସର ନେଇଥିଲେ ।

3.9. 24.11.2009 ଏବଂ 12.10.2009 ତାରିଖର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଆଦେଶ ଆଧାରରେ 04.12.2009 ରୁ ବେତନ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣର ବୈଧତା ଉପରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଇ ଆବେଦନକାରୀ ମୂଳ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ, ଯାହା O. A. No.260/00896/2015 ଭାବରେ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହୋଇଥିଲା, ଯାହା 11.02.2019 ତାରିଖରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ମନ୍ତବ୍ୟ ସହିତ ପରିସମାପ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା:

"14. ଆମେ ଟିପ୍ପଣୀ ଦେବାକୁ ଚାହୁଁ ଯେ, ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ 03.03.2011 ତାରିଖରେ ସେମାନଙ୍କର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଜଣାଇ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଗତ କରାଯାଇଥିବା 15.03.2010 ତାରିଖର ନିବେଦନ ସମାଧାନ କରିସାରିଛନ୍ତି । ଏହା ଏପରି ଏକ ମାମଲା ନୁହେଁ ଯେଉଁଥିରେ ଆବେଦନକାରୀ ତାଙ୍କ କନିଷ୍ଠଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଧିକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି ଯାହାକୁ ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଛି, ତାଙ୍କ କନିଷ୍ଠ ପଦୋନ୍ନତି ହେବା ଦିନଠାରୁ ତାଙ୍କୁ ପିଛିଲା ଭାବରେ ପଦୋନ୍ନତି ଦିଆଯାଇଛି । ଏହା ମଧ୍ୟ ଏପରି ଏକ ମାମଲା ନୁହେଁ ଯେଉଁଥିରେ ପ୍ରଶାସନ ଭୁଲ ଭାବରେ ତାଙ୍କୁ ପଦୋନ୍ନତି ଦେବାକୁ ମନା କରିଦେଇଛି । ଯଦିଓ ଆବେଦନକାରୀ ଅପରାଧିକ ମାମଲାରେ ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ହୋଇଥିବା ଅଭିଯୋଗର ସଠିକ୍ ପ୍ରକୃତି ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିନାହାଁନ୍ତି, ପାଲଟା ଦାଖଲର ଅନୁଚ୍ଛେଦ-6 ରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସତ୍ୟ ଉଦ୍ ଘୋଷଣ କରାଯାଇଛି:

*'*** ଏହା ସମ୍ମାନର ସହ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି ଯେ, ଆବେଦନକାରୀ ବାରମ୍ବାର ଅନେକ ଦଣ୍ଡ ଭୋଗିଥିଲେ, ଅର୍ଥାତ୍, 1988 ମସିହାରେ ବିଶେଷାଧିକାର ପାସ୍ ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ସାମାନ୍ୟ ଦଣ୍ଡ, 1992 ମସିହାରେ ଅପସାରଣର ଗୁରୁତ୍ୱର ଦଣ୍ଡ ଭୋଗିଥିଲେ ଯାହା ଅପିଲ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନକୁ ହ୍ରାସ*

କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଶେଷରେ 1993 ମସିହାରେ ବରଖାସ୍ତର ଦଣ୍ଡ ଭୋଗିଥିଲେ । ଦୟାକରି ଏହା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯାଉ ଯେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ 16.08.1993 ତାରିଖର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ନିଲମ୍ବିତ କରାଯାଇଥିଲା କାରଣ ତାଙ୍କୁ ରମ୍ଭା ରେଳ ଷ୍ଟେସନରେ 10.08.1993 ତାରିଖରେ ଆର୍ ପି ଏଫ୍ /ପୂର୍ବ ରେଳବାଇ/ହୋରାସ-2 ଦ୍ୱାରା ଗିରଫ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ରେଳବାଇ ସାଧା କାଗଜ ଟିକେଟ୍ ବହି, ବ୍ୟବହୃତ ରେଳ ଟିକେଟ୍ ଇତ୍ୟାଦି ଥିବା ଏକ ବ୍ରିଫକେସ୍ ଜବତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ରେଳବାଇ ସମ୍ପତ୍ତି (ବେଆଇନ ଦଖଲ) ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅପରାଧରେ ଗିରଫ କରାଯାଇଥିଲା । ଶେଷରେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଅସଦାଚରଣ ତଦନ୍ତ ସମୟରେ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ 01.09.1993 ତାରିଖରୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସେବା ସମାପ୍ତ କରି ସେବାରୁ ବରଖାସ୍ତ ହେବାର ଦଣ୍ଡ ପାରିତ ହୋଇଥିଲା । ଏଠାରେ ଏହା ସୂଚିତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ଯେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଓ. ଏ. କୁ ଖାରଜ କରି ଏହି ମାନ୍ୟବର ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ବରଖାସ୍ତ ଆଦେଶ ବଜାୟ ରଖାଯାଇଥିଲା । ତେବେ, ମାନ୍ୟବର ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ମାମଲାର ପୁନଃପ୍ରେରଣ ପରେ, ମାନ୍ୟବର ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପୁନଃବିଚାର କରିଥିଲେ ଏବଂ ବୈଷୟିକ ଆଧାରରେ ଓ.ଏ. କୁ ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ସହିତ, ଏହି ମାନ୍ୟବର ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ, ନିଲମ୍ବନ ତାରିଖ ଠାରୁ ତାଙ୍କ ପୁନଃସ୍ଥାପନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସମଗ୍ର ଅବଧିକୁ କିପରି ବିବେଚନା କରାଯିବ । ତଦନୁସାରେ, ରେଳବାଇ ପ୍ରଶାସନ ଦ୍ୱାରା ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀ ଆଉ ବିଳମ୍ବ ନକରି ପ୍ରାପ୍ୟ ଏବଂ ଗ୍ରହଣୀୟ ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।'

15. ତଦନ୍ତ ସମୟରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଅସଦାଚରଣ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଥିବାରୁ ଚାକିରିରୁ ବରଖାସ୍ତ ଦଣ୍ଡ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ, ମାନ୍ୟବର ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଏହି ମାମଲା ଏହି ନ୍ୟାୟାଧିକରଣକୁ ପଠାଯିବା ପରେ ଏବଂ ପୂର୍ବରୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ପରି, ଏହି ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପୁନଃର୍ବିଚାର କରିଥିଲା ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ କରିବା ପାଇଁ ଓଏ କୁ

ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀ ଏପରି କୌଣସି ମାମଲା ରୁଜୁ କରିନାହାନ୍ତି ଯେ, ବରଖାସ୍ତ କାରଣରୁ ସେ ଚାକିରିରୁ ବାହାର ହୋଇଯାଇଥିବା ସମୟରେ ସେ ଲାଭପ୍ରଦ ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇନଥିଲେ । ମାମଲାର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନୁହଁନ୍ତି ଯେ, ସମ୍ପୃକ୍ତ ଅବଧି ପାଇଁ ଦରଖାସ୍ତକାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ମଜୁରୀ ଫେରସ୍ତ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ନଦେବା ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ କୌଣସି ବେଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି ।

16. ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିବା କାରଣଗୁଡିକ ପାଇଁ, ଓ.ଏ. କୁ ଯୋଗ୍ୟତା ହୀନ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚ ବିଷୟରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ବିନା ଏହାକୁ ଖାରଜ କରାଯାଇଛି ।"

*3.10.*ବେତନର ଅନୁଚିତ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣରେ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ଆବେଦନକାରୀ ତାଙ୍କ ବେତନର ସଂଶୋଧନ ପାଇଁ ପ୍ରତିବେଦନ କରିଥିଲେ, ଯାହା 22.02.2020 ତାରିଖରେ ଅସୁସ୍ଥତା କାରଣରୁ ତାଙ୍କର ଦେହାନ୍ତ ହୋଇଥିବାରୁ କାର୍ଯ୍ୟପନ୍ଥା ସ୍ଥିର କରାଯାଇପାରିନଥିଲା । କୋଭିଡ-19 ମହାମାରୀ ପରିସ୍ଥିତି ମଝିରେ ଘଟିବା କାରଣରୁ ଜୟଦେବ ସରକାରଙ୍କ ପତ୍ନୀ ତୁରନ୍ତ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ କୁ ଯାଇପାରିନଥିଲେ, କିନ୍ତୁ 26.08.2021 ରେ ଏହି ରିଟ୍ ଆବେଦନ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ।

ରିଟ୍ ଆବେଦନର ବିଷୟବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ତର :

4. ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଘଟଣା ମୋଡ଼ି, ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନେ ଯୁକ୍ତି କରିଛନ୍ତି ଯେ, କର୍ତ୍ତବ୍ୟରୁ ବାରମ୍ବାର ଅନୁପସ୍ଥିତିକୁ ଦର୍ଶାଇ ଏବଂ ଏହାର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ 14/27.05.1993 ତାରିଖରେ ଅପରାଧ ସ୍ମାରକ ସଂଖ୍ୟା E/TRS/BNDM/D & A/1361କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଏକ ଗୁରୁତର ଦଣ୍ଡ ଜୋରିମାନା ସହିତ ତାଙ୍କୁ ଚାକିରିରୁ ବରଖାସ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ଓ.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 327/1999 ରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ସମ୍ମୁଖରେ ଆପତ୍ତି କରାଯିବା ପରେ, ଏହି ଆପତ୍ତି ତମାଦି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଛି ବୋଲି ଦର୍ଶାଇ ଏହାକୁ ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀ ପୁନଃ ଏହି ମାମଲାକୁ ଓ.ଜେ.ସି. ସଂଖ୍ୟା 10619/2001 ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଆସିଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ଉପରୋକ୍ତ ଆଦେଶ ରଦ୍ଦ କରି

ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ପୁନର୍ବିଚାର ପରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଆବେଦନକାରୀ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ଡାକ୍ତରୀ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଆଧାରରେ 20.02.1994 ରୁ 15.05.1999 ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅବଧିକୁ ଡାକ୍ତରୀ ଛୁଟି ବୋଲି ବିବେଚନା କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପୁନଃସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ।

4.1. ଏହାର ଅନୁସରଣରେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ 01.09.1993 ତାରିଖ ଠାରୁ 10/11.12.2004 ତାରିଖର Sr. EEE/TRS/BNDM ଚିଠି ସଂଖ୍ୟା E/TRS/BNDM/CC/JDS/ 3732,ଦ୍ୱାରା ପୁନଃସ୍ଥାପନ କରାଗଲା ଏବଂ ତାରିଖ 20.02.1994 ରୁ 15.05.1999 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅବଧିକୁ ଆବେଦନକାରୀ ଦ୍ୱାରା ଉପସ୍ଥାପିତ ଡାକ୍ତରୀ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଆଧାରରେ ଡାକ୍ତରୀ ଛୁଟି ଭାବେ ବିବେଚନା କରାଗଲା । ତାରିଖ 20.02.1994 ରୁ 22.02.1994 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମୟକୁ ଏସ୍ ଏଲ୍ ଏ ପି ଭାବେ ତାରିଖ 23.02.1994 ରୁ 03.06.1994 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏସ୍ ଏଲ୍ ଏଚ୍ ଏ ପି ଭାବରେ ଏବଂ ତାରିଖ 04.06.1994 ରୁ 15.05.1999 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏସ୍ ଏଲ୍ ଡବ୍ଲ୍ୟୁ ପି ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଗଲା । ତାଙ୍କର ସେବା ଅବଧି ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ଅସାଧାରଣ ଛୁଟି ପ୍ରଦାନ କରି ତାରିଖ 16.05.1999 ରୁ 13.12.2004 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭାବନାତ୍ମକ ଭାବରେ ଜାରି ରଖାଯାଇଥିଲା ।

4.2. ଆବେଦନକାରୀ, ପଦୋନ୍ନତିର ଅସଙ୍ଗତିରେ କ୍ଷୁବ୍ଧ ପ୍ରକାଶ କରି, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯାଇଥିଲେ, 23.06.2009 ତାରିଖରେ ଓ.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 709/2006 ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ପକ୍ଷଙ୍କ ଶୁଣାଣି କରାଯିବ ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସ୍ଥିତି ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ସ୍ଥିର କରାଯିବ । ତେଣୁ, ତାଙ୍କ ମାମଲା ବିଚାର କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀ ବରିଷ୍ଠତାକୁ ତାଙ୍କ ତତ୍କାଳୀନ କନିଷ୍ଠ ଶ୍ରୀ ଯୋଗେଶ୍ୱରଙ୍କ ଉପରେ ରଖାଯାଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଔପଚାରିକ ଭାବେ । ତଥାପି, ତାଙ୍କୁ ପ୍ରକୃତ ବକେୟା ଦେବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇ ନଥିଲା କାରଣ ଉପରୋକ୍ତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସେ "ପ୍ରକୃତରେ ଉଚ୍ଚତର ପଦବୀର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ବହନ କରିନଥିଲେ ।"ଉତ୍ତର ଦେଉଥିବା ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନେ ଏହାକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି ଯେ, "ପ୍ରଶାସନିକ ତ୍ରୁଟି କିମ୍ବା ଖିଲାପ" ଥିଲା, ଏବଂ ନିଶ୍ଚିତ କରିଛନ୍ତି ଯେ ଆବେଦନକାରୀ ତାଙ୍କ "ଅସଦାଚରଣ" କାରଣରୁ ଚାକିରିରୁ ବାହାର କରାଯାଇଥିଲା ।

4.3. ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା ଆହୁରି ସ୍ପଷ୍ଟ କରାଯାଇଛି ଯେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଶ୍ରୀ ଯୋଗେଶ୍ୱରଙ୍କ ଠାରୁ ବରିଷ୍ଠ ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବା ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର 23.06.2009ତାରିଖର ଓ.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 709/2009 ଆଦେଶରେ ଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତାଙ୍କର ପ୍ରାଯୁକ୍ତିକ-II ପଦବୀକୁ ପଦୋନ୍ନତି ପୂର୍ବ ତାରିଖ 02.11.1996 ରୁ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ସେ ପୁନଃ 24.11.2009ତାରିଖର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଆଦେଶ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରାଯୁକ୍ତିକ-I ପଦବୀକୁ ପଦୋନ୍ନତି 01.11.2003 ତାରିଖରୁ ପ୍ରଭାବ ସହିତ ଦିଆଯାଇଥିଲା , ଅର୍ଥାତ୍ ତାଙ୍କ ତତ୍କାଳୀନ କନିଷ୍ଠ ଶ୍ରୀ ଯୋଗେଶ୍ୱର ଯେଉଁ ତାରିଖରେ ପଦୋନ୍ନତି ପାଇଥିଲେ ।

4.4. ତଦନୁସାରେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବେତନ ଭାବନାତ୍ମକ ଭାବେ 07.01.2010 ତାରିଖର ଅଫିସ ଆଦେଶ ସଂଖ୍ୟା ETRS/BNDM/2/2010 ଅନୁଯାୟୀ ପଦୋନ୍ନତି ପଦବୀ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଉଚ୍ଚତର ଶ୍ରେଣୀରେ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରତିପକ୍ଷ ଘୋର ଆପତ୍ତି କରି କହନ୍ତି ଯେ "ଆବେଦନକାରୀ 24.11.2009 ତାରିଖର Sr.DPOCKP ର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଆଦେଶ ସଂଖ୍ୟା P/ELS/TRS/38/09, ମାଧ୍ୟମରେ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଆଦେଶକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ କୌଣସି ଆପତ୍ତି ବିନା ଉଚ୍ଚତରତର ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ।" ତେଣୁ, ଆବେଦନକାରୀ ଆଦେଶର ଗୋଟିଏ ଅଂଶକୁ ଗ୍ରହଣ କରି, ଅନ୍ୟଟିକୁ ବିରୋଧ କରି ଏକାସାଙ୍ଗରେ ହଁ ଏବଂ ନାଁ କହିପାରିବେ ନାହିଁ ।

4.5. ଆବେଦନକାରୀ ଓ.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 729/2010 ରେ ବିଜ୍ଞ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହୋଇ ତାଙ୍କ କନିଷ୍ଠଙ୍କ ମାମଲାରେ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥିବା ପରି ଟ.13,910/- ରେ ବେତନ ହାର ସ୍ଥିର କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ । ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହି ମାମଲାର ଯୋଗ୍ୟତା ପ୍ରକାଶ ନକରି, ଉକ୍ତ ଓ.ଏ. ର ଫଏସଲା କରିବା ସମୟରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଅଭିଯୋଗ ଉପରେ ବିଚାର କରିବାକୁ 15.01.2015 ତାରିଖର ଆଦେଶ ମାଧ୍ୟମରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀ 15.03.2010 ତାରିଖର ନିବେଦନକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ, 04.06.2015 ତାରିଖର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଆଦେଶ ସଂଖ୍ୟା SER/P-CKP/CC/565/JS/15, 01.07.2009 ତାରିଖରୁ ବେତନକୁ ଟ.13,910/- କୁ ସଂଶୋଧନ କରି ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ତାଙ୍କୁ 04.12.2009

ତାରିଖରୁ ଅର୍ଥାତ୍, "03.03.2011 ତାରିଖର ଅଫିସ ଆଦେଶ ସଂଖ୍ୟା E/TRS/BNDM/38/2011" ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରକୃତ ବେତନ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଥିଲା ।

4.6. ଉକ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ତୀବ୍ର ଆପତ୍ତି କରି, ଆବେଦନକାରୀ ଓ.ଏ. 869/2015 ଭାବରେ ମୂଳ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ, କଟକ ବିଚାରପୀଠ, କଟକର ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହୋଇଥିଲେ, ଯାହା 11.02.2019 ତାରିଖର ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ପରିସମାପ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ।

4.7. ଏହା ମଧ୍ୟ ବିଚାର ପାଇଁ ନଥିଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ଯେ, 14.01.2015 ତାରିଖରେ ନ୍ୟାୟିକ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ, 5ମ କୋର୍ଟ, ସିରାମପୁର, ହୁଗଲିଙ୍କ ସି.ଆର୍. ସଂଖ୍ୟା 350/1993 (ଟି.ଆର୍. ସଂଖ୍ୟା 18/1994) ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ରାୟ ଦ୍ୱାରା, ରେଳବାଇ ଅତିରିକ୍ତ ଭଡ଼ା ଟିକେଟ୍ ବହି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅପରାଧିକ ଦସ୍ତାବିଜ ରଖିଥିବା ଅଭିଯୋଗରେ, ଆବେଦନକାରୀ, ରେଳବାଇ ସମ୍ପତ୍ତି (ବେଆଇନ ଦଖଲ) ଅଧିନିୟମ, 1966ରେ ଧାରା 3 (a) ଅନ୍ତର୍ଗତ ବିଚାରର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିଲେ, ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ନଥିଲେ ଏବଂ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା, 1973ର ଧାରା 248 ଅନ୍ତର୍ଗତ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ଖଲାସ ହୋଇଥିଲେ, କାରଣ "ଅଭିଯୋଗ ପକ୍ଷ ଏହା ପ୍ରମାଣ କରିବାରେ ଏବଂ ସ୍ଥାପିତ କରିବାରେ ଶୋଚନୀୟ ଭାବରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ ଯେ, ଜବତ ହୋଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ କବଳରୁ ଉଦ୍ଧାର ଏବଂ ଜବତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଉପୁଜୁଥିବା ସନ୍ଦେହର ଲାଭ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଯିବ"। ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଆଗତ କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନକୁ ଅତିରିକ୍ତ ଦୌରା ବିଚାରପତି, ଫାଷ୍ଟ ଟ୍ରାକ୍ ନ୍ୟାୟାଳୟ, ସିରାମପୁର ଦ୍ୱାରା ନିମ୍ନୋକ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ସହିତ ଫୌଜଦାରୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 74/ 2015 ରେ 22.07.2021ତାରିଖର ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା:

"ମୃତ୍ୟୁ ପ୍ରମାଣପତ୍ରରୁ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ, ଆବେଦନକାରୀ ଜୟଦେବ ସରକାର ଆଉ ଜୀବିତ ନାହାଁନ୍ତି । ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡର ଜାମସେଦପୁରରେ 22.02.2020 ତାରିଖରେ ତାଙ୍କର ଦେହାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଜାମସେଦପୁର, ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡର ନିବନ୍ଧକ (ଜନ୍ମ ଏବଂ ମୃତ୍ୟୁ) ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରମାଣପତ୍ରକୁ ଅବିଶ୍ୱାସ କରିବାର କୌଣସି ଯଥାର୍ଥ କାରଣ ମୁଁ ପାଇନାହିଁ ।

ଉପରୋକ୍ତ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ମାମଲା ବନ୍ଦ କରିବା ବ୍ୟତୀତ, ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିକଳ୍ପ ପାଇ ନାହାଁନ୍ତି ।"

4.8. ଉପରୋକ୍ତ ତଥ୍ୟ-ପରିସ୍ଥିତି ଅନୁଯାୟୀ, ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନେ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ, ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ କୌଣସି ଛୋଟ ଭୁଲ କିମ୍ବା ତ୍ରୁଟିର ଆରୋପ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଭାବାତ୍ମକ ଲାଭ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ଅଟେ । ତଦନୁସାରେ, ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନେ ରିଟ୍ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ ।

5. ପ୍ରତିପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିବା 'କାମ ନାହିଁ, ଦରମା ନାହିଁ' ନୀତିକୁ ଖଣ୍ଡନ କରି, ପାଲଟା ସତ୍ୟପାଠରେ ନିଆଯାଇଥିବା ଆଭିମୁଖ୍ୟର ଉତ୍ତରରେ ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ତର ସତ୍ୟପାଠ ଦାଖଲ କରାଯାଇଛି, ଆବେଦନକାରୀ ଏକ ଘଟଣା ପ୍ରତିପାଦନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି ଯେ, ଯେହେତୁ ତାଙ୍କୁ 01.11.2003 ତାରିଖରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇ ପ୍ରାଯୁକ୍ତିକ ଶ୍ରେଣୀ-1 ପଦବୀରେ ପଦୋନ୍ନତି ଦିଆଯାଇଛି, ପ୍ରାପ୍ୟ ଆର୍ଥିକ ଲାଭ ମିଳିବା ଉଚିତ, କାରଣ ଏହା ନିଯୁକ୍ତିଦାତା-ପ୍ରାଧିକାରୀ ଯିଏ ତାଙ୍କୁ କାମ କରିବାକୁ ଏବଂ ତାଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନିର୍ବାହ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଇନଥିଲେ ।

ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ମୁଖରେ ରିଟ୍ ଆବେଦନର ଶୁଣାଣି:

6. ଏହି ମାମଲାଟି 08.01.2024 ତାରିଖର ଫଳକରେ "ଗ୍ରହଣ" ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଥିଲା । ସାପେକ୍ଷ ପକ୍ଷଙ୍କ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା ଏକମତ ଯେ, ଆବେଦନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି ଏବଂ କର୍ମଚାରୀ ଭାବେ, ଯିଏ ବକେୟା ଦରମା/ପଛ ମଜୁରୀରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଥିଲେ, ଯଦିଓ ତାଙ୍କ ପଦୋନ୍ନତି 01.11.2003 ତାରିଖରୁ ପିଛିଲା ପ୍ରଭାବ ସହିତ ବିଚାର କରାଯାଇଥିଲା, 22.02.2020 ତାରିଖରୁ ମୃତ, ଏବଂ ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀ ଏହି ମାମଲା ଚଳାଉଛନ୍ତି, ଉଭୟ ପକ୍ଷର ଅଧିବକ୍ତା ଗ୍ରହଣ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ହିଁ ପରିସମାପ୍ତି କରିବାକୁ ଜିଦ୍ ଧରିଥିଲେ । ତେଣୁ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀ ପ୍ରଶାନ୍ତ କୁମାର ନାୟକ; ପ୍ରତିପକ୍ଷଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀ ପାର୍ଥ ସାରଥୀ ନାୟକଙ୍କ କଥା ଶୁଣିଲେ ।

ସାପେକ୍ଷ ପକ୍ଷଗୁଡ଼ିକର ଉପସ୍ଥାପନା ଏବଂ ଯୁକ୍ତି:

7. ଆବେଦନକାରୀ ତରଫରୁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀ ପ୍ରଶାନ୍ତ କୁମାର ନାୟକ 02.08.2022 ରେ ଶପଥ ପତ୍ର ହୋଇଥିବା ଜବାବ ସତ୍ୟପାଠର ଏକ ଅଂଶ ଭାବରେ ତାରିଖ ଚାର୍ଟକୁ ଉପସ୍ଥାପନା କରିଥିଲେ ଏବଂ ଉକ୍ତ ସତ୍ୟପାଠରୁ ନିମ୍ନରେ ଉଦ୍ଧୃତ ସ୍ଥାପିତ କଲେ:

"24.11.2009 ଚକ୍ରଧରପୁରର ବରିଷ୍ଠ ଉପପ୍ରଭାଗ କର୍ମଚାରୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦରମା ପଦୋନ୍ନତି ପ୍ରାପ୍ତ ପଦବୀ ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରାଯୁକ୍ତିକ ଶ୍ରେଣୀ-1ର ବେତନ ସ୍କେଲରେ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା 01.11.2003 ତାରିଖରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରକୃତ ସୁବିଧା ତାଙ୍କ କନିଷ୍ଠଙ୍କ ସହ ସମାନ ଭାବରେ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରକୃତ ଆର୍ଥିକ ସୁବିଧା ଉଚ୍ଚତର ଶ୍ରେଣୀ ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରାଯୁକ୍ତିକ ଶ୍ରେଣୀ-1 ରେ ଚାର୍ଜ ଗ୍ରହଣ କରିବା ତାରିଖ ଠାରୁ ବୃଦ୍ଧି କରାଯିବା ଉଚିତ ।"

7.1. ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀ ପ୍ରଶାନ୍ତ କୁମାର ନାୟକ ତର୍କକୁ ଆହୁରି ଆଗକୁ ବଢାଇ ଅନୁରୋଧ କରିଛନ୍ତି ଯେ, ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଓ ଅସଙ୍ଗତ କାରଣ ହେଉଛି ଯେ, "ଚକ୍ରଧରପୁରର ବରିଷ୍ଠ ଉପପ୍ରଭାଗ କର୍ମଚାରୀ ଅଧିକାରୀ ପଦୋନ୍ନତି ଏବଂ ବକେୟା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ତାରିଖ ଠାରୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବରିଷ୍ଠତାକୁ ତାଙ୍କ ନିକଟତମ କନିଷ୍ଠ ଶ୍ରୀ ଯୋଗେଶ୍ୱରଙ୍କ ସହ ସମାନ ଭାବରେ ସ୍ଥିର କରିଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଏହା ଆଦେଶ କରିଛନ୍ତି ଯେ, ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ କୌଣସି ବକେୟା ଦେୟ ହେବ ନାହିଁ ଯେହେତୁ ସେ ପ୍ରକୃତରେ ଉଚ୍ଚତର ପଦବୀଗୁଡ଼ିକର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ବହନ କରି ନଥିଲେ ଏବଂ ବର୍ଦ୍ଧିତ ବକେୟା ପ୍ରକୃତ ପଦୋନ୍ନତି ତାରିଖ ଠାରୁ ଦେୟ ହେବ" ବିପରୀତ ପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇଛି ।

7.2. ରମେଶ କୁମାର ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ, AIR 2015 SC 2904, ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ସ୍ଥାପନ କରି, ଶ୍ରୀ ପ୍ରଶାନ୍ତ କୁମାର ନାୟକ, ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଦୃଢ଼ତାର ସହ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ଯେ, ବିଜ୍ଞ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଉକ୍ତ ରାୟର ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରିବାରେ ଭୁଲ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି କାରଣ ଏହା ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛି ଯେ, ଆବେଦନକାରୀ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କାମ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ନଦେବା କାରଣରୁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନିର୍ବାହ କରିପାରି ନାହାଁନ୍ତି । ତେଣୁ, ପ୍ରତିପକ୍ଷଙ୍କ ଦୋଷ ପାଇଁ, ଆବେଦନକାରୀ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଭୋଗିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଏହି ମାମଲାର ବାସ୍ତବ ବିଶିଷ୍ଟତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀ ପ୍ରଶାନ୍ତ କୁମାର ନାୟକ କହିଥିଲେ ଯେ, ଭାରତର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଘୋଷିତ ନୀତି 'କାମ ନାହିଁ, ଦରମା ନାହିଁ', କୁ ଭୁଲ ସ୍ଥାନ ଦିଆଯାଇଛି ।

7.3. ନିଜର ତର୍କ ଜାରି ରଖି ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ପ୍ରଶାନ୍ତ କୁମାର ନାୟକ ଦୃଢ଼ୋକ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରିସ୍ଥିତିରେ 'କାମ ନାହିଁ, ଦରମା ନାହିଁ' ର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଅନୁସରଣ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନିୟମ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହି ମାମଲା ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଭିନ୍ନ ଅଟେ । ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ସ୍ୱରୂପ, ସେ ଉପସ୍ଥାପନା କରିଥିଲେ ଯେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ଡାକ୍ତରୀ ଛୁଟିରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିନଥିବା ଅବଧିକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ଚାକିରିରୁ ବରଖାସ୍ତ ଆଦେଶ ଏବଂ ଅନୁପସ୍ଥିତିକୁ ନିୟମିତ କରିବାରେ ରଦ୍ଦ ହୋଇଥିଲା; ଏବଂ ତାଙ୍କୁ "ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ" ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବା ପରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ଅପରାଧିକ ମାମଲା ମଧ୍ୟ ସମାପ୍ତ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ବିଜ୍ଞ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପ୍ରତିବେଦନ ଉପରେ ବିଚାର କରାଯିବା ପରେ ତାଙ୍କୁ ପଦୋନ୍ନତି ପଦବୀ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସଂଶୋଧିତ ଦରମା ମଧ୍ୟ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ, ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀ ପ୍ରଶାନ୍ତ କୁମାର ନାୟକ ଯୋର ସହ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ ଯେ ଯେହେତୁ ପରିସ୍ଥିତି ସୂଚିତ କରେ ଯେ, ଆବେଦନକାରୀ ତାଙ୍କ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ନଥିବା ପରିସ୍ଥିତି ହେତୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବେ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ଉପରେ ଆରୋପଯୋଗ୍ୟ, ତାଙ୍କୁ ପଦୋନ୍ନତି ସହିତ ଆର୍ଥିକ ଲାଭ ବୃଦ୍ଧି କରାଯିବା ଉଚିତ । ସେ ଜୋର ଦେଇ କହିଥିଲେ ଯେ, ଯଦି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଅପରାଧିକ ମାମଲାରେ ସନ୍ଦେହଜନିତ ଲାଭ ଆଧାରରେ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ଖଲାସ କରାଯାଏ, ତେବେ ତାଙ୍କୁ ପିଛିଲା ମଜୁରୀ ମଞ୍ଜୁର କରିବା ପ୍ରତିପକ୍ଷଙ୍କ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଦାୟିତ୍ୱ ।

7.4. ତାଙ୍କ ତର୍କକୁ ଦୃଢ଼ କରିବା ପାଇଁ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଅଧିବକ୍ତା *ଭାରତ ସଂଘ ବନାମ କେ.ଭି. ଜାନକୀରମଣ, (1991) 4 SCC 109; କେରଳ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ଏମ୍.ଭାସ୍କରନ୍ ପିଲ୍ଲାଇ, (1997) 5 SCC 432 = (1997) 1 Suppl. SCR 87 = AIR 1997 SC 2703, ଏବଂ ଶୋଭା ରାମ ରତୁରୀ ବନାମ ହରିୟାଣା ବିଦ୍ୟୁତ ପ୍ରସାରଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ, (2016) 16 SCC 663,* ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ।

7.5. ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ପ୍ରଶାନ୍ତ କୁମାର ନାୟକଙ୍କ ତର୍କର ଦୃଢତା, ପ୍ରାଧିକାରୀ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପୂର୍ବ-ବେତନ ସହିତ ପୁନଃସ୍ଥାପନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିବା ଆଇନର ଅଣ-ପାଳନ ଉପରେ ଥିଲା, ଯେତେବେଳେ ଚାକିରିରୁ

ବରଖାସ୍ତ ଆଦେଶ ବେଆଇନ ବୋଲି ଧରାଯାଏ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରଦ୍ଦ କରାଯାଏ ।

8. ଭାରତ ସଂଘ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ବରିଷ୍ଠ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ଅଧିବକ୍ତା, ଶ୍ରୀ ପାର୍ଥ ସାରଥି ନାୟକ, ପ୍ରତିପକ୍ଷଙ୍କ ପାଇଁ ହାଜର ହୋଇ ତାଙ୍କ ତର୍କକୁ ଆଗକୁ ବଢାଇ ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ, ତାଙ୍କ ଅସଦାଚରଣ ହେତୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଚାକିରିରୁ ବରଖାସ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ସମୟରେ ପରିସ୍ଥିତି ବଳବତ୍ତର ହୋଇଥାଇପାରେ ଯାହା ଦଣ୍ଡକୁ ରଦ୍ଦ କରିଥିଲା ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀ କାମ କରିନଥିବା ସମୟ ଅବଧିକୁ ଡାକ୍ତରୀ ଛୁଟିରେ ବିବେଚନା କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ବିଜ୍ଞ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଆଦେଶର ଅବଧି 23.06.2009ତାରିଖରେ ଓ.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 709/2006ରେ ପାରିତ ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଡାକ୍ତରୀ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଦାଖଲ କରିବାକୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବାବେଳେ ଆର୍ଥିକ ଲାଭ ପାଇବା ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ସକରାତ୍ମକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ନଥିଲେ । କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ଓ.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 260/00729/2010 ରେ ପାରିତ ହୋଇଥିବା 27.01.2015 ତାରିଖର ଆଦେଶ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇ, ଯେଉଁଥିରେ ବିଚାରର ବିଷୟବସ୍ତୁ ଚକ୍ରଧରପୁରର ସହକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କ 24.11.2009 ତାରିଖର ଆଦେଶ ଥିଲା, ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ଯେ, ଉକ୍ତ ଆଦେଶରେ ରେଳବାଇ ଉପପ୍ରଭାଗ ପରିଚାଳକ, ଦକ୍ଷିଣ ପୂର୍ବ ରେଳବାଇ, ଚକ୍ରଧରପୁରଙ୍କୁ 15.03.2010 ତାରିଖର ପ୍ରତିବେଦନ ଯଦି ତାହା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଚାରାଧୀନ ଅଛି ତା' ଉପରେ ବିଚାର କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ତଥାପି, ଏହା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବରେ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲା ଯେ, ଉକ୍ତ ଆଦେଶଟି "ବିଷୟର କୌଣସି ମତ ପ୍ରକାଶ ନକରି" ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ।

8.1. ଅଧିକନ୍ତୁ, ରେଳ ସମ୍ପତ୍ତି (ବେଆଇନ ଦଖଲ) ଅଧିନିୟମ, 1966ରେ ଧାରା 3 (a) ସହିତ ପଠନାର୍ଥେ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା, 1973ର ଧାରା 248 ଅନୁଯାୟୀ ଅଭିଯୋଗରୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଦୋଷ ମୁକ୍ତ କରିବା ସ୍ୱଚ୍ଛ ଦୋଷମୁକ୍ତ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଇନଥିଲା; ବରଂ, ନ୍ୟାୟିକ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ 5ମ କୋର୍ଟ, ସେରାମପୁର, ହୁଗଲିଙ୍କ ରାୟ ସୂଚିତ କରେ ଯେ, ଦୋଷମୁକ୍ତ ହେବାର କାରଣ "ସନ୍ଦେହର ଲାଭ" ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଥିଲା,

କାରଣ ଅଭିଯୋଗ ପକ୍ଷ "ଅଭିଯୋଗକୁ ପ୍ରମାଣ କରିବାରେ ଏବଂ ସ୍ଥାପିତ କରିବାରେ ଶୋଚନୀୟ ଭାବରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ" ।

8.2. ତେଣୁ, ଶ୍ରୀ ପାର୍ଥ ସାରଥି ନାୟକ, ପ୍ରତିପକ୍ଷଙ୍କ ପାଇଁ ହାଜର ହୋଇଥିବା ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଦୃଢ଼ତାର ସହ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ଯେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଚାକିରିରୁ ବାହାର କରିଦିଆଯାଇଥିବାରୁ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କୁ ଟଣାଓଟରା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ଶ୍ରୀ ପ୍ରଶାନ୍ତ କୁମାର ନାୟକ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କ ଉପସ୍ଥାପନାର ସତ୍ୟତା ଉପରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଇ, ଶ୍ରୀ ପାର୍ଥ ସାରଥି ନାୟକ, ପ୍ରତିପକ୍ଷଙ୍କ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଦୃଢ଼ତାର ସହ ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଅଧିବକ୍ତା ଦ୍ୱାରା ସୂଚିତ ନିଷ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିବା ନୀତିଗୁଡ଼ିକର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ, ତଥ୍ୟ ଉପରେ ପୃଥକ ହୋଇଥିବାରୁ, ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମାମଲାରେ ସହାୟକ ହେବ ।

8.3. ତାଙ୍କ ନିବେଦନକୁ ସମ୍ପ୍ରସାରିତ କରି, ପ୍ରତିପକ୍ଷଙ୍କ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀ ପାର୍ଥ ସାରଥି ନାୟକ ଉପସ୍ଥାପନା କରିପାରିବେ ଯେ, *ଭାରତ ସଂଘ ବନାମ ତାରସେମ୍ ଲାଲ୍, (2006) 10 SCC 145* ମାମଲାରେ ଭାରତର ମାନ୍ୟବର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ନିର୍ଣ୍ଣୟର ଚଳିତ ମାମଲା ସହିତ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତା ରହିଛି ।

ବିଚାର ବିନିମୟ ଏବଂ ବିଶ୍ଳେଷଣ:

9. ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନଙ୍କ ପାଲଟା ସତ୍ୟପାଠର ବିଷୟବସ୍ତୁର ଉତ୍ତରରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ତର ସତ୍ୟପାଠର ଅନୁଧ୍ୟାନରୁ ଜଣାପଡ଼ିବ ଯେ, ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତିକାର ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରଭାବ ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ ରହିଛି:

> *"3. ବିଜ୍ଞ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ, କଟକ ବିଚାରପୀଠ, କଟକ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ 11.02.2019 ତାରିଖର ଆଦେଶକୁ ଆପତ୍ତି କରି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଗତ ଅନୁଶୀର୍ଷକ ରିଟ୍ ଆବେଦନରେ ରେଳବାଇ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଉତ୍ତରର ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ତର ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ଜବାବ ଦାଖଲ କରାଯାଉଛି ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀ ସପକ୍ଷରେ ସୁଧ ସହିତ 01.11.2003 ତାରିଖରୁ 04.12.2009 ତାରିଖର ପିଛିଲା ମଜୁରୀ/ବକେୟା*

ଦରମା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ରେଳବାଇକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଉଛି।'

10. ବାସ୍ତବରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା ସ୍ଥିରୀକୃତ ହୋଇଛି ଯେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ତତ୍କାଳୀନ କନିଷ୍ଠ ଶ୍ରୀ ଯୋଗେଶ୍ୱରଙ୍କ ଠାରୁ ବରିଷ୍ଠ ପଦବୀରେ ରଖାଯିବ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ 01.11.2003 ତାରିଖ, ଅର୍ଥାତ୍ ଯେଉଁ ତାରିଖରେ ଉକ୍ତ ତତ୍କାଳୀନ କନିଷ୍ଠ ପଦୋନ୍ନତି ପାଇଥିଲେ, ସେହି ଦିନଠାରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇ ପ୍ରାଯୁକ୍ତିକ ଶ୍ରେଣୀ-1 ପଦବୀକୁ ପଦୋନ୍ନତି ଦିଆଯାଇଥିଲା । କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ, କଟକ ବିଚାରପୀଠ, କଟକଙ୍କ 23.06.2009 ତାରିଖର ଓ.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 709/2009 ରେ ପାରିତ ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ, ନିର୍ଦ୍ଦେଶର ଅନୁପାଳନ କରି ବରିଷ୍ଠତା ଏବଂ ପଦୋନ୍ନତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଉପରେ ଦୃଢ କସରତ କରାଯାଇଥିଲା ।

10.1. ବରିଷ୍ଠତା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାରେ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାବି କରାଯାଇଥିବା ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ବକେୟା ପ୍ରଦାନ କରିବାର କାରଣ ବୁଝିବା ପାଇଁ, 12.10.2009 ତାରିଖର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଆଦେଶ ପୁନଃସ୍ଥାପନ କରିବା ଉଚିତ:

"ଦକ୍ଷିଣ ପୂର୍ବ ରେଳବାଇ

ବରିଷ୍ଠ ଉପପ୍ରଭାଗ କର୍ମଚାରୀ ଅଧିକାରୀ

ଚକ୍ରଧରପୁରଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ

ତା. 12.10.2009

No E/CC/JDS/TRS/BNDM 06

ପ୍ରାପ୍ତେଷୁ

ଶ୍ରୀ ଜୟଦେବ ସରକାର,

ପ୍ରାଯୁକ୍ତିକ-ଶ୍ରେଣୀ II, Sr.DEE (TRS)/BNDM ।

ବିଷୟ: ଓ.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 709/2006 ରେ 23.06.09 ତାରିଖରେ ମାନ୍ୟବର ସିଏଟି/ସିଟିସି ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଆଦେଶର ଅନୁପାଳନ

*****

ଅନ୍ୟ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ବରିଷ୍ଠତା ତାଲିକାରେ ଆପଣଙ୍କ ନାମକୁ ପ୍ରକ୍ଷିପ୍ତ କରିବା ଏବଂ ଆପଣଙ୍କ କନିଷ୍ଠଙ୍କ ସହ ସମାନ ଭାବେ ଆପଣଙ୍କୁ ଉଚ୍ଚତର ପଦବୀକୁ ପଦୋନ୍ନତି ଦେବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରି ଆପଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ।

23.06.2009 ତାରିଖର ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସହିତ ଏହି ମାମଲାର ପରିସମାପ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା । ଆଦେଶ ପ୍ରବର୍ତ୍ତକ ଅଂଶଟି ନିମ୍ନରେ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି:

"*** ସଂଲଗ୍ନକ-A/6 ର ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରି ଏହି ଓ.ଏ. କୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବରିଷ୍ଠତା ବିଷୟରେ ପୂର୍ବରୁ ପଦୋନ୍ନତି ପାଇଥିବା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ କନିଷ୍ଠମାନଙ୍କୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ନୋଟିସ୍ ଦେବା ପରେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ 90 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସମଗ୍ର ମାମଲା ଉପରେ ବିଚାର କରିବେ ।

ମାନ୍ୟବର ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର 23.06.2009 ତାରିଖର ଆଦେଶ ପାଳନ କରି ଏବଂ ଏହାର ଅନୁପାଳନରେ Sr.DPO/CKP ଦ୍ୱାରା 31.07.2009 ତାରିଖର ସ୍ମାରକ ସଂଖ୍ୟା E/CC/IDS/TRS/BNDM/06 ମାନ୍ୟବର ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ଆଦେଶ ଅକ୍ଷରେ ଅକ୍ଷରେ ପାଳନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସ୍ମାରକ ପାରିତ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଫଳସ୍ୱରୂପ ଉପଲବ୍ଧ ନଥି ଅନୁଯାୟୀ ଆପଣଙ୍କ ତତ୍କାଳୀନ କନିଷ୍ଠ, ଅର୍ଥାତ୍ ଶ୍ରୀ ଯୋଗେଶ୍ୱର, ପ୍ରାଯୁକ୍ତିକ ଶ୍ରେଣୀ -1, Sr. DEE (TRS)/BNDM ଙ୍କ ପଦୋନ୍ନତି ତାରିଖ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆପଣଙ୍କ ବରିଷ୍ଠତା ସ୍ଥିତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇଛି ।

ଆପଣଙ୍କ ତତ୍କାଳୀନ କନିଷ୍ଠ ଶ୍ରୀ ଯୋଗେଶ୍ୱରଙ୍କ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ସେବା ବିବରଣୀ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି:

1. ପ୍ରାଯୁକ୍ତିକ-III ପଦବୀକୁ ପଦୋନ୍ନତି ତାରିଖ 10.09.1990

2. ପ୍ରାଯୁକ୍ତିକ-II ପଦବୀରେ ପଦୋନ୍ନତି ତାରିଖ 02.11.1996

3. ପ୍ରାଯୁକ୍ତିକ-1 ପଦବୀରେ ପଦୋନ୍ନତି ତାରିଖ 01.11.2003

ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଏହା କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଆପଣଙ୍କ ତତ୍କାଳୀନ କନିଷ୍ଠ ଶ୍ରୀ ଯୋଗେଶ୍ୱରଙ୍କ ସହ ସମାନ ଭାବରେ ଆପଣଙ୍କ ପଦୋନ୍ନତି ନିମ୍ନରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହେବ:

i) ଆପଣଙ୍କ ତତ୍କାଳୀନ କନିଷ୍ଠ ଶ୍ରୀ ଯୋଗେଶ୍ୱରଙ୍କ ପଦୋନ୍ନତି ତାରିଖ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରରୂପ ଆଧାରରେ ପ୍ରାଯୁକ୍ତିକ-II ପଦବୀକୁ ପଦୋନ୍ନତି ପିଛିଲା ଭାବେ 02.11.1996 ତାରିଖରୁ ଲାଗୁ ହେବ ।

ii) ଆପଣଙ୍କ କନିଷ୍ଠଙ୍କ ଭଳି ପ୍ରାଯୁକ୍ତିକ-1 ପଦବୀକୁ ଆପଣଙ୍କ ପଦୋନ୍ନତି ଆଇ.ଆର୍.ଇ.ଏମ୍. ପ୍ରଥମ ଖଣ୍ଡ, 1989ର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 223 ଅନୁଯାୟୀ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହେବ, ଯେଉଁଥିରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇଛି ଯେ, ଜଣେ ରେଳ ସେବକଙ୍କୁ କୌଣସି ପଦବୀ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ପଦୋନ୍ନତି ଦିଆଯାଇପାରିବ, ତାହା ଚୟନ ପଦବୀ ହେଉ କିମ୍ବା ଅଣ-ଚୟନ ପଦବୀ, କେବଳ ଯଦି ସେ ଉକ୍ତ ପଦବୀ ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ । ତେଣୁ, ପ୍ରାଯୁକ୍ତିକ-1 ପଦବୀକୁ ଆପଣଙ୍କ ପଦୋନ୍ନତି ଏପରି ପଦୋନ୍ନତି ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

iii) ଆହୁରି, ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ହେବ ଯେ, ପଦୋନ୍ନତି ଉପରେ ଉଚ୍ଚତର ଶ୍ରେଣୀରେ ଆପଣଙ୍କ ବେତନ, ଉପଯୁକ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପ୍ରରୂପ ଆଧାରରେ ସ୍ଥିର କରାଯିବ କିନ୍ତୁ ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ କୌଣସି ବକେୟା ଦେୟ ହେବ ନାହିଁ କାରଣ ଆପଣ ପ୍ରକୃତରେ ଉଚ୍ଚତରତର ପଦବୀରେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ବହନ କରିନଥିଲେ, ଏବଂ ବର୍ଦ୍ଧିତ ବକେୟା ପ୍ରକୃତ ପଦୋନ୍ନତି ତାରିଖ ଠାରୁ ଦେୟ ହେବ । ମାନ୍ୟବର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ 13.08.1997 ତାରିଖରେ ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 8904/1994(ଭାରତ ସଂଘ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ପି.ଓ. ଆବ୍ରାହମ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ) ଏବଂ ଏସ୍ ଏଲ୍ ପି (ସି) ସଂଖ୍ୟା 23021/2005 ର ଭାରତ ସଂଘରେ (ମହା ପରିଚାଳକ, ଉତ୍ତର ରେଳବାଇ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ) ବନାମ ଶ୍ରୀ ତାରସେମ୍ ଲାଲ୍

ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ [(2006) Supp. 6 SCR 456] ମାମଲାରେ 21.09.2006 ତାରିଖର ରାୟରୁ ଜାତ ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 4222/2006 ମାମଲାର ରାୟ ଦ୍ୱାରା ରେଳବାଇ ନିୟମାବଳୀଗୁଡ଼ିକରେ ଥିବା ପଦୋନ୍ନତି ପ୍ରରୂପରେ ପିଛିଲା ମଜୁରୀ ପ୍ରଦାନ ନକରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କାଏମ ରଖାଯାଇଛି ।

ଉପରୋକ୍ତ ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଆପଣଙ୍କ କନିଷ୍ଠ ଶ୍ରୀ ଯୋଗେଶ୍ୱରଙ୍କ ସହ ସମାନ ପଦୋନ୍ନତି ଏବଂ ବେତନ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କ ଦାବି କରିବା ଉପରୋକ୍ତ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହେବ ।

ଏହି ଆଦେଶର ପ୍ରାପ୍ତି ରସିଦ ଦୟାକରି ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଉ ।

(ଆନନ୍ଦ ମଧୁକର)

ବରିଷ୍ଠ ଉପପ୍ରଭାଗ କର୍ମଚାରୀ

ଅଧିକାରୀ ଚକ୍ରଧରପୁର"

11. ପଦୋନ୍ନତି ପଦବୀରେ ବକେୟା ଦରମା ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବାର ଆଧାର, କିନ୍ତୁ ଉପରୋକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଉଚ୍ଚତର ପଦବୀରେ ପ୍ରକୃତ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ତାରିଖ ଠାରୁ ପଦୋନ୍ନତି ପଦବୀରେ ଦରମା ପ୍ରଦାନ କରିବା ହେଉଛି ଭାରତର ମାନ୍ୟବର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଭାରତ ସଂଘ ବନାମ ତାରସେମ୍ ଲାଲ୍, (2006) Supp. 6 SCR 456, ମାମଲାର ନିଷ୍ପତ୍ତି, ଯାହା ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

"13.08.1997 ରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ହୋଇଥିବା ସି.ଏ. 8904/1994 ରେ ଭାରତ ସଂଘ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ପି.ଓ. ଆବ୍ରାହମ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ମାମଲାରେ ସମାନ ପ୍ରସଙ୍ଗର ସ୍ଥିର କରିବାର ସୁଯୋଗ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିକଟରେ ରହିଛି । ସେହି ମାମଲାରେ ସିଏଟିର ଇମାକୁଲମ୍ ବିଚାର ଖଣ୍ଡପୀଠଙ୍କ ଆଦେଶ ବିରୋଧରେ ଆବେଦନ କରାଯାଇଥିଲା । ସେହି ମାମଲାରେ ଭାରତ ସଂଘ ଏବଂ ଏହାର କର୍ମକର୍ତ୍ତା ରେଳବାଇ ବୋର୍ଡ଼ର 15/17 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1964 ତାରିଖର ପରିପତ୍ର ଉପରେ ନିର୍ଭର ରଖାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟରେ ନିମ୍ନମତେ ସର୍ତ୍ତାଧିନ:

'ଏହି କାରଣରୁ କୌଣସି ବକେୟା ଦେୟ ପୈଠ ହେବ ନାହିଁ କାରଣ ସେ ପ୍ରକୃତରେ ଉଚ୍ଚତର ପଦବୀର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ବହନ କରିନଥିଲେ ।'

ସିଏଟିର ଗୋଟିଏ ବିଚାରପୀଠ ସେହି ଧାରାକୁ ଅବୈଧ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ବୀରେନ୍ଦ୍ର ସି କୁମାର, ମହା ପରିଚାଳକ, ଉତ୍ତର ରେଳବାଇ, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ ବନାମ ଅବିନାଶ ଚନ୍ଦ୍ର ଚଢ୍ଢା ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ, (1990) 3 SCC 472 ରେ ଏହି ମତକୁ ଠିକ ନୁହେଁ ବୋଲି ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା । ଆବ୍ରାହମଙ୍କ ମାମଲା(ପୂର୍ବୋକ୍ତ)ର ଆଦେଶ ନିମ୍ନମତେ ପଢାଯାଇଛି :

'30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର, 1991 ତାରିଖର ଓ.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 649/1990 ରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ, ଏର୍ଣ୍ଣାକୁଲମ ବିଚାରପୀଠ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏହି ଆବେଦନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ହୋଇଛି । ଯଦିଓ ଏହି ଆବେଦନ, ଆଦେଶକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଆପତ୍ତି କରୁଛି, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀ ଗୋସ୍ୱାମୀ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଭାବରେ କହିଛନ୍ତି ଯେ, ଆବେଦନଟି ବର୍ତ୍ତମାନ କେବଳ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯିବାକୁ ଥିବା ପୂର୍ବ -ମଞ୍ଜୁରୀ ଆଦେଶରେ ସୀମିତ ।

ଅପିଲ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା, ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ସେହି ଦରଖାସ୍ତକୁ ମଞ୍ଜୁର ଦେଇଛନ୍ତି ଯାହା 15/17 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1964 ତାରିଖରେ ରେଳବାଇ ବୋର୍ଡ଼ର ପରିପତ୍ରକୁ ଆପତ୍ତି କରିଥିଲେ । ଉକ୍ତ ପରିପତ୍ରରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ମଧ୍ୟରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଧାରା ବହନ କରିଛି:

'ଏହି କାରଣରୁ କୌଣସି ବକେୟା ଦେୟ ପୈଠ ହେବ ନାହିଁ କାରଣ ସେ ପ୍ରକୃତରେ ଉଚ୍ଚତର ପଦବୀଗୁଡ଼ିକର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ବହନ କରିନଥିଲେ ।"

ଉପରୋକ୍ତ ଧାରାକୁ ହଟାଇବା ଫଳସ୍ୱରୂପ, ଆହୁରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଦାଖଲ କରିଛନ୍ତି ଯେ, ଏହି ଧାରା, ଯାହାକୁ ହଟାଇବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି, ବୀରେନ୍ଦ୍ର କୁମାର, ମହା ପରିଚାଳକ, ଉତ୍ତର ରେଳବାଇ, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ ବନାମ ଅବିନାଶ ଚନ୍ଦ୍ର ଚଢ୍ଢା ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ, (1990) 2 SCR 769, ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ରାୟ ଅନ୍ତର୍ଗତ ।

HIGH COURT ORISSA सत्यमेव जयते

ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ , ସେହି ମାମଲାରେ, "କାମ ନାହିଁ, ବେତନ ନାହିଁ" ନୀତି ଉପରେ ରାୟ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ, ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ଅଧିକ ଦରମା ପାଇବାକୁ ହକଦାର ହେବେ ନାହିଁ କାରଣ ସେମାନେ ପ୍ରକୃତରେ ସେହି ପଦବୀରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିନାହାଁନ୍ତି । ଏହି ଧାରା, ଯାହା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ଅପସାରଣ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିୟମ ସହିତ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ରଖି, ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ, ସେହି ଧାରାକୁ ଅପସାରଣ କରିବା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ତଦନୁସାରେ, ସେହି ପରିସରରେ ଏହି ଆବେଦନକୁ ମଞ୍ଜୁର ଦିଆଯାଇଛି । ଏହାର ପରିଣାମ ହେଉଛି ଯେ, ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କୁ ଅବସର ଗ୍ରହଣ ପୂର୍ବରୁ ଯଦି କୌଣସି ବିବେଚିତ ପଦୋନ୍ନତି ଦିଆଯିବ ଏବଂ ଅବସର କାଳୀନ ଭତ୍ତା ସ୍ଥିର କରିବା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ମଧ୍ୟ ସୁବିଧା ଦିଆଯିବ । କୌଣସି ଖର୍ଚ୍ଚ ନାହିଁ ।'

ବୀରେନ୍ଦ୍ର (ପୂର୍ବୋକ୍ତ) ମାମଲାରେ ଏବଂ ପି.ଓ. ଆବ୍ରାହମ (ପୂର୍ବୋକ୍ତ) ମାମଲାରେ ଯାହା କୁହାଯାଇଛି, ତାହାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏବଂ ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ଆଶ୍ୱସ୍ତି ପ୍ରତିକାର ପ୍ରଦାନ କରିବା ଯଥାର୍ଥ ନଥିଲା । ହରବଂସ ସିଂହ ବନାମ ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ, (1995) Supp 3 SCC471ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ଅନାବଶ୍ୟକ ଥିଲା ।"

11.1.ଭାରତ ସଂଘ ବନାମ କେ.ଭି.ଜାନକୀରମନ୍, (1991) 4 SCC109ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ନିର୍ଣ୍ଣୟରୁ ନିଦର୍ଶନ ନେଇ, ସୁଧା ଶ୍ରୀବାସ୍ତବ ବନାମ ଭାରତର ନିୟନ୍ତ୍ରକ ଏବଂ ମହାଲେଖା ପରୀକ୍ଷକ, (1995) Supp 4 SCR 797 = AIR 1996 SC571 ମାମଲାରେ ଭାରତର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, ନିମ୍ନଲିଖିତ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣମାନ କରିଥିଲେ:

*"*** ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଭାରତ ସଂଘ ବନାମ କେ.ଭି. ଜାନକୀରମନ୍, (1991) 4 SCC 109ରେ ରାୟ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ, ଯେତେବେଳେ 'ମୁଦିତ ଆବରଣ' ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁସରଣ କରାଯାଏ ଏବଂ ସମସ୍ତ ଅଭିଯୋଗରୁ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୋଷମୁକ୍ତ ହେବା ପରେ ମୁଦିତ ଆବରଣ ଖୋଲାଯାଏ, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କ କନିଷ୍ଠମାନଙ୍କୁ ପଦୋନ୍ନତି ଦିଆଯାଇଥିବା ତାରିଖ ଠାରୁ ତାଙ୍କୁ ଭାବନାତ୍ମକ ପଦୋନ୍ନତି ଦିଆଯିବ । **ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଭାବନାତ୍ମକ ପଦୋନ୍ନତି ତାରିଖ ଠାରୁ ବକେୟା ବେତନ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇପାରିବ ।** ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଏହା ନିମ୍ନମତେ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲା:*

'ତେଣୁ, ଆମେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସହିତ ମୋଟାମୋଟି ସହମତ ଯେ, ଯେତେବେଳେ ଜଣେ କର୍ମଚାରୀ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଦୋଷମୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି, ଅର୍ଥାତ୍ ଯେତେବେଳେ ସେ ଆଦୌ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ନିନ୍ଦାର ସମ୍ମୁଖୀନ ମଧ୍ୟ କରାଯାଇ ନଥାଏ, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କୁ ସାଧାରଣତଃ ପଦୋନ୍ନତି ମିଳିଥିବା ତାରିଖ ଠାରୁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସୁବିଧା ସହିତ ଉଚ୍ଚତର ପଦବୀରେ ଥିବା ବେତନର ଲାଭ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ, କିନ୍ତୁ ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ/ଫୌଜଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ । ତଥାପି, ଏପରି ମାମଲାଗୁଡ଼ିକ ଥାଇପାରେ ଯେଉଁଠାରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ, ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ ହେଉ କିମ୍ବା ଅପରାଧିକ, ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଅନୁରୋଧରେ ବିଳମ୍ବ ହୁଏ କିମ୍ବା ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରୁ ପରିଷ୍କରଣ କିମ୍ବା ସନ୍ଦେହଜନିତ ଲାଭ ସହିତ ଅପରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ଦୋଷ ମୁକ୍ତି କିମ୍ବା କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଆରୋପଣୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ ଇତ୍ୟାଦି ହେତୁ ପ୍ରମାଣର ଅନୁପଲବ୍ଧତା ହେତୁ ହୋଇଥାଏ । ଏପରି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ସମ୍ପୃକ୍ତ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ପାଖରେ ଏହା ସ୍ଥିର କରିବାର କ୍ଷମତା ରହିବା ଉଚିତ ଯେ କର୍ମଚାରୀ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ଅବଧି ପାଇଁ କୌଣସି ଦରମା ପାଇବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ କି ନୁହେଁ ଏବଂ ଯଦି ସେ କରନ୍ତି, ତେବେ ସେ କେତେ ପରିମାଣରେ ଯୋଗ୍ୟ । ଜୀବନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବାରୁ, ସମସ୍ତ ପରିସ୍ଥିତିର ପୂର୍ବାନୁମାନ ଏବଂ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଗଣନା କରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ, ଯେଉଁଥିରେ ଏହିପରି ବିଚାର ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ । **ତଥାପି, ଏହାକୁ ଅଣଦେଖାକରି ଯେତେବେଳେ ସେଭଳି ପରିସ୍ଥିତି ବିଦ୍ୟମାନ ଥାଆନ୍ତି ଏବଂ ଏକ ନମନୀୟ ନିୟମ ରଖନ୍ତି ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେତେବେଳେ ଜଣେ କର୍ମଚାରୀ ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ/ଅପରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ଦୋଷମୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି, ସେ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ସମୟ ପାଇଁ ସମସ୍ତ ବେତନ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ହେବା ଉଚିତ ତାହା କେବଳ ପ୍ରଶାସନକୁ ଦୁର୍ବଳ କରିବା ଏବଂ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ବିପଦରେ ପକାଇବା ହେବ ।** ତେଣୁ, ଆମେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ସହିତ ସହମତ ହେବାରେ ଅସମର୍ଥ ଯେ, ଜଣେ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଦରମା ଦେବାକୁ ମନା କରିବା ସବୁ ପରିସ୍ଥିତିରେ ବେଆଇନ ହେବ । ତେଣୁ, ଆମେ ଉକ୍ତ ସ୍ମାରକପତ୍ରର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 3 ର ଖଣ୍ଡ (3) ପରବର୍ତ୍ତୀ ପ୍ରଥମ ଉପ-ଅନୁଚ୍ଛେଦରେ ଉକ୍ତ ଶେଷ ବାକ୍ୟକୁ ଅନୁମୋଦନ କରୁନାହୁଁ, ଅର୍ଥାତ୍, 'କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତ ପଦୋନ୍ନତି ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ଧାରଣାଗତ ପଦୋନ୍ନତି ଅବଧି ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ କୌଣସି ବକେୟା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ନାହିଁ,' ଆମେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଛୁ ଯେ, ଉକ୍ତ ବାକ୍ୟ ବଦଳରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବାକ୍ୟକୁ ସ୍ମାରକପତ୍ରରେ ପଢ଼ାଯିବ:

'ତେବେ, ପ୍ରକୃତ ପଦୋନ୍ନତି ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ଭାବନାତ୍ମକ ପଦୋନ୍ନତି ଅବଧି ପାଇଁ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଅଧିକାରୀମାନେ କୌଣସି ବକେୟା ପାଇବାକୁ ହକଦାର ହେବେ କି, ଏବଂ ***ଯଦି ହଁ, ତେବେ କେତେଦୂର ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ/ଅପରାଧିକ ଅଭିଯୋଜନାର ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ସମ୍ପୃକ୍ତ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯିବ ।*** *ଯଦି ପ୍ରାଧିକାରୀ ବକେୟା କିମ୍ବା ଏହାର କିଛି ଅଂଶକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରନ୍ତି, ତେବେ ସେ ଏପରି କରିବାର କାରଣ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିବେ ।''*

****

ଅନ୍ୟଥା, ଯଦି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ପଦୋନ୍ନତି ଦିଆଯିବ ନାହିଁ, ତେବେ ସେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ 1981 ଅକ୍ଟୋବରରେ ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିମ୍ନ ପଦବୀରେ ଦରମା ପାଇବାକୁ ହକଦାର ହେବେ । ଜାନକୀରାମଣ ମାମଲା (ପୂର୍ବୋକ୍ତ) ରେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା ମନ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇଛି ଯେ, ଯେତେବେଳେ ଜଣେ କର୍ମଚାରୀ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୋଷମୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ଜୋରିମାନାରେ ଦଣ୍ଡିତ କରାଯାଏ ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କୁ ଅନ୍ୟ ସୁବିଧା ସହିତ ଉଚ୍ଚତର ପଦବୀର ବେତନର ଲାଭ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ କିନ୍ତୁ ଶୃଙ୍ଖଳା/ଅପରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ, ଯେଉଁ ତାରିଖରେ ତାଙ୍କୁ ସାଧାରଣତଃ ପଦୋନ୍ନତି ଦିଆଯିବ । ***ଅଧିକନ୍ତୁ, ଏହା ଏପରି ଏକ ମାମଲା ନୁହେଁ ଯେଉଁଠାରେ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସନ୍ଦେହଜନିତ ଲାଭ ଦିଆଯିବା କିମ୍ବା ପ୍ରମାଣର ଅନୁପଲବ୍ଧତା କାରଣରୁ ଦୋଷମୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ।***."*

11.2. ଭାରତ ସଂଘ ବନାମ ବି.ଏମ୍. ଝା, (2007) 11 SCC 632, ମାମଲାରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିବା ତଥା ଏଥିରୁ ନିର୍ଗତ ଲାଭର ପିଛିଲାକାଳୀନ ପଦୋନ୍ନତି ସ୍ଥିତିର ଆଭିମୁଖ୍ୟକୁ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ବିସ୍ତାରଣୀୟ କରିନାହାନ୍ତି:

"5. ଆମେ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କୁ ଶୁଣିଛୁ । ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ, ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପିଛିଲାକାଳୀନ ଭାବେ ପଦୋନ୍ନତି ଦିଆଯାଏ, ସାଧାରଣତଃ ସେ ସେଥିରୁ ନିର୍ଗତ ସମସ୍ତ ସୁବିଧା ପାଇବାକୁ ହକଦାର । ତେବେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ହରିୟାଣା ରାଜ୍ୟ ବନାମ ଓ.ପି. ଗୁପ୍ତା, (1996) 7 SCC 533

ଏବଂ ଏ. କେ. ସୌମିନି ବନାମ ଷ୍ଟେଟ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫ୍ ଟ୍ରାଭାଙ୍କୋର, (2003) 7 SCC 238 ଅନୁସରଣ କରି, ଏହି ମତ ପୋଷଣ କରିଛନ୍ତି ଯେ, **ପିଛିଲା ତାରିଖ ଠାରୁ ଏକ ଭାବନାତ୍ମକ ପଦୋନ୍ନତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ, ଏହା କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ବକେୟା ପାଇବାକୁ ହକଦାର କରିପାରିବ ନାହିଁ କାରଣ ସେ ପଦୋନ୍ନତି ପଦବୀରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିନାହାନ୍ତି ।** ଏହି ନିଷ୍କର୍ଷଗୁଡ଼ିକ 'କାମ ନାହିଁ, ଦରମା ନାହିଁ' ନୀତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିଲା । ବିଜ୍ଞ ଖଣ୍ଡପୀଠ ଆକ୍ଷେପିତ ରାୟରେ ଏ.ପି. ରାଜ୍ୟ ବନାମ କେ.ଭି.ଏଲ୍. ନରସିଂହ ରାଓ, (1999) 4 ଏସସିସି 181, ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ରଖିଛନ୍ତି । ଆମ ମତରେ, ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟ ସେହି ମାମଲାକୁ ବିସ୍ତୃତ ଭାବେ ଯାଞ୍ଚ କରିନଥିଲେ । ବାସ୍ତବରେ, ଉକ୍ତ ରାୟରେ ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବେତନ ମଞ୍ଜୁର ବିଷୟରେ ନିଆଯାଇଥିବା ମତକୁ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ରଦ୍ଦ କରାଯାଇଥିଲା । **ତେଣୁ, ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ, ଉପରୋକ୍ତ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ସୁସଂଗତ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ପିଛିଲା ପଦୋନ୍ନତି କ୍ଷେତ୍ରରେ 'କାମ ନାହିଁ, ଦରମା ନାହିଁ' ନୀତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ବକେୟା ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।** ଫଳସ୍ୱରୂପ, ଆମେ ଏହି ଆବେଦନକୁ ମଞ୍ଜୁରୀ ଦେଉଛୁ ଏବଂ ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟର ଖଣ୍ଡପୀଠ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ 17.05.2000 ତାରିଖର ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ବିବାଦୀୟ ଆଦେଶ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ, ପ୍ରଧାନ ବିଚାରପୀଠ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ 11.01.2000 ତାରିଖର ଆଦେଶ ମଧ୍ୟ ରଦ୍ଦ କରିଛୁ ।"

11.3."କାମ ନାହିଁ, ଦରମା ନାହିଁ" ର ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ଗୋବର୍ଦ୍ଧା ସି(ମୃତ) ଏଲ୍.ଆର୍.ଏସ୍. ବନାମ ପରିଚାଳକ(କର୍ମଚାରୀ) ହିନ୍ଦୁସ୍ତାନ ଏରୋନଟିକାଲ ଲିମିଟେଡ୍, (2022) 1 SCR 734 ରେ ନିମ୍ନମତେ ଦୋହରାଯାଇଛି:

"9. **ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ, କାମ ନାହିଁ, ଦରମା ନାହିଁ, ଏହା ଏପରି ଏକ ନୀତି ଯାହା କର୍ମଚାରୀ କାମ କରୁନଥିବା ପରିସ୍ଥିତିରେ ଉପଯୁକ୍ତ, କିନ୍ତୁ ଏହା ଏକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନୀତି ନୁହେଁ, ଯାହା ବ୍ୟତିକ୍ରମକୁ ସ୍ୱୀକାର କରେ ନାହିଁ ।** ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଆମେ ଦେଖିପାରୁ ଯେ, ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଭର କରାଯାଇଥିବା ରାୟଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏରେ, ଯଥା, କେରଳ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ଇ.କେ. ଭାସ୍କରନ ପିଲ୍ଲାଇ, (2007) 6 SCC 524 = AIR

2007 SC 2645, ଯାହା ବାସ୍ତବରେ, ପିଛିଲାକାଳୀନ ପଦୋନ୍ନତି ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ସମୟରେ ଆର୍ଥିକ ଲାଭ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉପରେ ବିଚାର କରିଥିଲା, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ:

"*** ଯେତେଦୂର ସମ୍ଭବ, ପିଛିଲାକାଳୀନ ପଦୋନ୍ନତି ସହିତ ଆର୍ଥିକ ଲାଭ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଜଡ଼ିତ ପରିସ୍ଥିତି, ଯାହା ମାମଲା ରୁ ମାମଲା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ଏହାର ବିଭିନ୍ନ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ରହିଛି, ଯାହାକୁ ବିଚାରକୁ ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ବେଳେବେଳେ ବିଭାଗୀୟ ତଦନ୍ତ କିମ୍ବା ଅପରାଧିକ ମାମଲାରେ ଏହା ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ଯେ, ଏହି ମାମଲାରେ ଜଡ଼ିତ ଅପରାଧର ପ୍ରକୃତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମଜୁରୀ କିମ୍ବା 50 ପ୍ରତିଶତ ବକେୟା ମଜୁରୀ ମଞ୍ଜୁର କରିବା କିମ୍ବା ଅପରାଧିକ ମାମଲାରେ ଯେଉଁଠାରେ ସନ୍ଦେହ କିମ୍ବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷତାର ଲାଭ ଦର୍ଶାଇ ପଦଧାରୀ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ଖଲାସ ହୋଇଛନ୍ତି । ବେଳେବେଳେ ଏହି ମାମଲାରେ ଯେତେବେଳେ ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣକ ଅଧିକ୍ରମଣ ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ସେ ଏହାକୁ ନ୍ୟାୟାଳୟ କିମ୍ବା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ସମ୍ମୁଖରେ ଆପତ୍ତି କରନ୍ତି ଏବଂ ସେ ସେଥିରେ ସଫଳ ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ତାଙ୍କ ଠାରୁ କନିଷ୍ଠ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଯୁକ୍ତ ହେବା ତାରିଖ ଠାରୁ ତାଙ୍କ ମାମଲାର ପୁନର୍ବିଚାର ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଏ, ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବେଳେବେଳେ ପିଛିଲା ପ୍ରଭାବ ସହିତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି ଏବଂ ବେଳେବେଳେ ଏହା କରିନଥାନ୍ତି । ବିଶେଷ କରି ଯେତେବେଳେ ପ୍ରଶାସନ ଭୁଲ ଭାବରେ ତାଙ୍କ ପ୍ରାପ୍ୟକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଛି, ସେତେବେଳେ ସେହି ମାମଲାରେ, ଆଇନରେ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବାଧା କାରକଗୁଡ଼ିକ ସତ୍ତ୍ୱେ ତାଙ୍କୁ ଆର୍ଥିକ ଲାଭ ସମେତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଲାଭ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ । ତଥାପି, କୌଣସି କଠୋର ନୀତି ସ୍ଥିର କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ କଷ୍ଟକର । "କାମ ନାହିଁ, ଦରମା ନାହିଁ"ର ଏହି ନୀତିକୁ ଏକସାଧାରଣ ନିୟମ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । କେତେଗୁଡ଼ିଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ରହିଛି,ଯେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆର୍ଥିକ ସୁବିଧା ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ।

***

12. **ସବୁଠାରୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି କର୍ମଚାରୀଙ୍କର କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଦୋଷ ଅଛି କି । ଯଦି କର୍ମଚାରୀଙ୍କ କୌଣସି ଦୋଷ ନାହିଁ ଏବଂ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ନିଷ୍ପତ୍ତି କାରଣରୁ ତାଙ୍କୁ କାମରୁ ବାହାର କରିଦିଆଯାଇଛି, ତେବେ ଶେଷରେ ତାଙ୍କର ଦୋଷମୁକ୍ତ**

ହେବାର ଫଳକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିବା କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ପ୍ରତି ଅନ୍ୟାୟ ହେବ । *ଏପରି ପରିସ୍ଥିତିରେ, କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ, ବିକଳ୍ପ ନିଯୁକ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରଶ୍ନ ଯାହାର କର୍ମଚାରୀ ଆଶ୍ରୟ ନେଇଥିବେ, ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ହୋଇଯାଏ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାମଲାର ତଥ୍ୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଥିବା ଏକ ବିଚାରସମ୍ମତ ଦିଗ ମଧ୍ୟ ରହିଛି । ଯେପରି ଆମେ ପୂର୍ବରୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛୁ, ଏହା ଏପରି ଏକ ମାମଲା, ଯେଉଁଠାରେ କର୍ମଚାରୀ ମିଥ୍ୟା ଜାତି ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିବା ଅଭିଯୋଗ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଅଭିଯୋଗ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ଆମେ ଭାବିବୁ ଯେ, ଏହାର ତଥ୍ୟରେ, ନ୍ୟାୟର ସ୍ୱାର୍ଥ ଅନୁବର୍ତ୍ତୀ ହେବ, ଯଦି ଆମେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବକେୟା ମଜୁରୀର 50% ରୁ 75% କୁ ବକେୟା ମଜୁରୀକୁ ବୃଦ୍ଧି କରୁ, ଯାହା ଅନ୍ୟଥା ସେ ହକଦାର ଥିଲେ । ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକ ଆଂଶିକ ଭାବେ ଅନୁମୋଦିତ ହୁଏ । ବିବାଦୀୟ ରାୟରେ ସଂଶୋଧନ କରାଯିବ ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ସେହି ଅର୍ଥରାଶିର ଗଣନା କରିବେ, ଯାହା ବକେୟା ମଜୁରୀର 75% ସହିତ ସମାନ ହେବ ଏବଂ ଏହି ରାୟ ଅଧୀନରେ ବଣ୍ଟନ କରାଯିବାକୁ ଥିବା ଅବଶିଷ୍ଟ ଅର୍ଥରାଶି ଆଜିଠାରୁ ଛଅ ସପ୍ତାହ ମଧ୍ୟରେ ଅତିରିକ୍ତ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ପଇଠ କରିବେ ।"*

11.4. *ଶୋଭା ରାମ ରତୁରୀ ବନାମ ହରିୟାଣା ବିଦ୍ୟୁତ ପ୍ରସାରଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ, (2016) 16SCC 663* ରେ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ଦୋଷ ବିଚାରକୁ ନେଇ ଭାରତର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି:

"3. ବିବାଦ ଉପରେ ଆମର ଚିନ୍ତାଶୀଳ ବିଚାରକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଆମେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଯେ, 31-12-2002 ତାରିଖର ଅବସରର ବିବାଦୀୟ ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯିବା ପରେ, ଆବେଦନକାରୀ ସମସ୍ତ ପରିଣାମମୂଳକ ସୁବିଧା ପାଇବାକୁ ହକଦାର ଥିଲେ । ***01.01.2003 ତାରିଖରୁ 31.12.2005 ତାରିଖର ଅବଧି ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସେବା ନନେଇଥିବା, ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ଦୋଷ ରହିଛି । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଚାକିରିରେ ରହିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଥିଲେ, ସେ ସହଜରେ ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନିର୍ବାହ କରିଥାଆନ୍ତେ ।*** *01.01.2003 ତାରିଖରୁ 31.12.2005 ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କର ସେବା ପ୍ରଦାନରୁ ତାଙ୍କୁ ବାରଣ କରିବା ପରେ, ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ 'କାମ ନାହିଁ, ଦରମା ନାହିଁ'ର ନୀତି ଉପରେ, ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା ଅବଧି ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ମଜୁରୀ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବାର ସ୍ୱୟଂ-ସେବା ଆବେଦନକୁ ଚାପ ଦେବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।"*

11.5. କେରଳ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ଇ.କେ. ଭାସ୍କରନ ପିଲ୍ଲାଇ, (2007) 6 SCC 524 = AIR 2007 SC 2645 ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ରାୟକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି, *ରମେଶ କୁମାର ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ, AIR 2015 SC 2904* ମାମଲାରେ, ଏହାକୁ ନିମ୍ନମତେ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରାଯାଇଛି:

"13. ଆମେ ସଚେତନ ଯେ ବୈଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ମଧ୍ୟ, ସାଧାରଣ ନିୟମ ହେଉଛି 'କାମ ନାହିଁ, ଦରମା ନାହିଁ' ***। ଉପଯୁକ୍ତ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକରେ,*** *ଏକ ଆଇନ ନ୍ୟାୟାଳୟ* ***ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଧ୍ୟାନରେ ରଖିପାରିବେ*** *ଏବଂ ଆଇନ ସହିତ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ରଖି ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ଆଦେଶ ପାରିତ କରିପାରିବେ* ***। ପଦୋନ୍ନତି ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମାମଲା ଉପରେ ବିଚାର ନକରିବା ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଉଚ୍ଚତର ବେତନ ଶ୍ରେଣୀ ବହନ କରୁଥିବା ନାଇବ୍ ସୁବେଦାର ପଦବୀରେ କାମ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ନ ଦେବାରେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ଦୋଷ ଥିଲା, ତେବେ 'କାମ ନାହିଁ, ଦରମା ନାହିଁ' ନୀତି ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ ।*** *ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାର ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକରେ ଯେତେବେଳେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ 01.08.1997 ତାରିଖରୁ ପୂର୍ବ-ବରିଷ୍ଠତା ସହିତ 01.01.2000 ତାରିଖରୁ ପିଛିଲା ଭାବେ ପଦୋନ୍ନତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ତାଙ୍କ ସହକର୍ମୀଙ୍କ ସହିତ ତାଙ୍କର ବରିଷ୍ଠତା ବଜାୟ ରଖାଯାଇଥିଲା, ନାଇବ୍ ସୁବେଦାରଙ୍କ ପଦୋନ୍ନତି ପଦବୀରେ ତାଙ୍କୁ ଅଧିକ ଦରମା ଏବଂ ଭତ୍ତା ଦେବାକୁ ମନା କରିବା ଅନ୍ୟାୟ ହେବ । "*

*11.6.*ଉପରୋକ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଯିବ ଯେ, ଯଦି ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ଦୋଷ ଯୋଗୁଁ କର୍ମଚାରୀ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନିର୍ବାହ କରିବାରେ ଅସମର୍ଥ ହୁଅନ୍ତି କିମ୍ବା ତାଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଏ, ତେବେ 'କାମ ନାହିଁ, ଦରମା ନାହିଁ' ର ନିୟମ ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହିପରି ଭାବେ 'କାମ ନାହିଁ, ଦରମା ନାହିଁ' ନୀତିକୁ ଏକ ସାଧାରଣ ନିୟମ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଉପରୋକ୍ତ ଆଲୋଚିତ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକରେ ସ୍ୱୀକୃତି ଦର୍ଶାଇଥାଏ ଯେ, ଉକ୍ତ ବର୍ଣ୍ଣନା ଉପଯୁକ୍ତ ମାମଲାରେ ପରିବର୍ତ୍ତନର ବିଷୟ ଅଟେ, ଏବଂ ଆଇନ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ଭାବରେ ଖୋଲା ରଖାଯାଇଛି ଯାହା," ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଧ୍ୟାନରେ ନେଇପାରେ ।"

12.ନଥିରୁ ମିଳିଥିବା ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ସଂଜ୍ଞାନ ନିଆଯାଇଛି ଯେ, ଅନୁପସ୍ଥିତତା କାରଣରୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଚାକିରିରୁ ବରଖାସ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏବଂ ଫଳସ୍ୱରୂପ, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ, କଟକ ବିଚାରପୀଠ, କଟକଙ୍କ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ହେତୁ ତାଙ୍କୁ

ଚାକିରିରେ ପୁନଃପଦସ୍ଥ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହିପରି, ତାଙ୍କ ବରିଷ୍ଠତାକୁ ତାଙ୍କ ତତ୍କାଳୀନ କନିଷ୍ଠଙ୍କ ସହ ସମାନ ପଦୋନ୍ନତି ସହିତ ପଛ ତାରିଖରୁ କରାଯାଇଥିଲା; ଆହୁରି ତଥ୍ୟ ସହିତ ଯେ, ଆବେଦନକାରୀ ରେଳବାଇ ସମ୍ପତ୍ତି (ବେଆଇନ ଦଖଲ) ଅଧିନିୟମ, 1966 ର ଧାରା 3 (a) ଅନ୍ତର୍ଗତ ବିଚାରର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିଲେ, ଯାହା "ସନ୍ଦେହଜନିତ ଲାଭ ଆଧାରରେ" ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା ।

12.1. ଏହି ମାମଲାର ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହେଲେ ଯେ, "ଏହା ଏପରି ଏକ ମାମଲା ନୁହେଁ, ଯେଉଁଠାରେ ଆବେଦନକାରୀ ତାଙ୍କ କନିଷ୍ଠ ଦ୍ୱାରା ଅତିକ୍ରମଣ ହୋଇଛନ୍ତି ଯାହାକୁ ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଛି, ତାଙ୍କ କନିଷ୍ଠଙ୍କ ପଦୋନ୍ନତି ତାରିଖ ଠାରୁ ପିଛିଲା ଭାବରେ ତାଙ୍କୁ ପଦୋନ୍ନତି ଦିଆଗଲା । ଏହା ଏମିତି ଏକ ମାମଲା ନୁହେଁ ଯେଉଁଠାରେ ପ୍ରଶାସନ ଭୁଲ ଭାବରେ ତାଙ୍କ ପଦୋନ୍ନତି ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଛି ।"ଏହା ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ଯେ," ଆବେଦନକାରୀ ଅପରାଧିକ ମାମଲାରେ ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ହୋଇଥିବା ଅଭିଯୋଗର ସଠିକ ପ୍ରକୃତି ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିନଥିଲେ ।"ଏହି ମାମଲାର ସପକ୍ଷ ବିପକ୍ଷ ବିଚାରକୁ ନେଇ, ବିଜ୍ଞ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହୋଇଥିଲେ ଯେ,

*"**ମାମଲାର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତିରେ**, ଏହି ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନୁହଁନ୍ତି ଯେ, ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା ଅବଧି ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ମଜୁରୀ ଦେୟ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ନଦେବାରେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ବେଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି ।"*

13. ଯେହେତୁ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ତଥ୍ୟ ଉପରେ ବିଚାର କରି ମାମଲାର ବିଚାର କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଉପସଂହାର ସହିତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନଥିଭୁକ୍ତ କରିଛନ୍ତି, ତେଣୁ ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା 226/227 ଅନୁଯାୟୀ ନ୍ୟାୟିକ ସମୀକ୍ଷାର କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବାର ସୁଯୋଗ କମ୍ । କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ଆଦେଶର ବିଧିଗତ ପବିତ୍ରତା ପରୀକ୍ଷା କରିବା ସମୟରେ ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା 226/227 ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିକାରିତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବାର କ୍ଷମତାର ପରିସର ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ମାନ୍ୟବର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ବାଞ୍ଛନୀୟ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରାଯାଏ ।

*13.1.*ଏହା ପୁରୁଣାକାଳିଆ କଥା ଯେ, ନ୍ୟାୟାଳୟର ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣକୁ ନା ୟୁକ୍ଲିଡ୍ ଙ୍କ ସିଦ୍ଧାନ୍ତଗୁଡ଼ିକ ପରି ନା ବିଧିଗତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଭାବରେ ପଢ଼ିବା ଉଚିତ ଏବଂ ତାହା ପୁଣି ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରସଙ୍ଗରୁ ବାହାରକୁ ନେଇ । ଏହି ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣଗୁଡ଼ିକୁ ଯେଉଁ ସନ୍ଦର୍ଭରେ କୁହାଯାଇଛି, ସେହି ସନ୍ଦର୍ଭରେ ପଢ଼ିବା ଆବଶ୍ୟକ । କୌଣସି ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ଅନ୍ଧ ଭାବରେ ନିର୍ଭର କରି ମାମଲାର ସମାଧାନ କରିବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ କାରଣ ଗୋଟିଏ ଅତିରିକ୍ତ କିମ୍ବା ଭିନ୍ନ ତଥ୍ୟ ଦୁଇଟି ମାମଲାରେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ମଧ୍ୟରେ ବହୁତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରିପାରେ *। ଭାରତ ପେଟ୍ରୋଲିୟମ କର୍ପୋରେସନକୁ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ଏନ୍ ଆର୍ ବୈରାମଣି, (2004) 8 SCC 579; ସର୍ବ ଶ୍ରମିକ ସଂଗଠନ (କେ ଭି), ମୁମ୍ବାଇ ବନାମ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟ, (2008) 1 SCC 494; ଭୁଓାଙ୍କା ଷ୍ଟିଲ୍ ଇଣ୍ଡଷ୍ଟ୍ରିଜ୍ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ବମ୍ବେ ଆଇରନ ଏବଂ ଷ୍ଟିଲ ଲେବର ବୋର୍ଡ, (2010) 2 SCC 273; ଭାରତ ସଂଘ ବନାମ ଅରୁଲମୋଝି ଇନିୟାରାସୁ, (2011) 9 SCR 1 = (2011) 7 SCC 397, ଗୁଡ଼ିକୁ* ବିଚାରାର୍ଥେ ଉଲ୍ଲେଖ ନିଆଯାଇପାରେ ।

*13.2.*ଏହା ଜଣାଶୁଣା ନୀତି ଯେ, ଯଦି ଦୁଇଟି ମତ ସମ୍ଭବ, ତେବେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଏକ ତ୍ରୁଟି, ନଥିରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ତ୍ରୁଟି ହେବ ନାହିଁ । *ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟ ବିହନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ ବନାମ ହରିପ୍ରସାଦ ଦ୍ରୁପଦରାଓ ଯାଧଓ,* (2006) 3 SCC 690, ଦେଖନ୍ତୁ ।

13.3. *ସେଣ୍ଟ୍ରାଲ୍ କାଉନସିଲ୍ ଫର୍ ରିସର୍ଚ୍ଚ ଇନ୍ ଆୟୁର୍ବେଦିକ ସାଇନ୍ସସ ବନାମ ବିକର୍ତନ ଦାସ, (2023) 11 SCR 731 = 2023 INSC 733 ରେ ସତ୍ୟନାରାୟଣ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ହେଗଡେ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ମଲ୍ଲିକାର୍ଜୁନ ଭାବନପ୍ପା ତିରୁମାଲେ, AIR 1960 SC 137 = (1960) SCR 890* ରୁ, ଦୁଇ ମତ ସମ୍ଭବ ଥିବା ସ୍ଥାନରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରି ଉତପ୍ରେକ୍ଷଣ ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ରର ପ୍ରକୃତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଉଦ୍ଧୃତାଂଶ ଉଦ୍ଧୃତ କରାଯାଇଛି:

"ଏକ ତ୍ରୁଟି ଯାହା ଏକ ଦୀର୍ଘ ତର୍କ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥାପିତ ହେବାକୁ ପଡ଼େ ଯେଉଁଠାରେ ଦୁଇଟି ମତ ଥାଇପାରେ, ନଥି ସାମ୍ନାରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ତ୍ରୁଟି ବୋଲି କ୍ୱଚିତ ଭାବରେ କୁହାଯାଇପାରିବ । *ଯେହେତୁ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀଙ୍କ ବିବାଦର ଉପରୋକ୍ତ ଆଲୋଚନା ଦର୍ଶାଏ, ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ କଥିତ ତ୍ରୁଟି ସ୍ୱତଃ-ପ୍ରମାଣିତ ହେବାଠାରୁ ବହୁତ ଦୂରରେ ଏବଂ ଯଦି ଏହା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୁଏ, ତେବେ ଏହାକୁ ଦୀର୍ଘ ଏବଂ ଜଟିଳ ଯୁକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଆମେ ଭାବୁନାହୁଁ, ଏଭଳି ରିଟ୍ ଜାରି କରିବା*

ପାଇଁ ଉପରିସ୍ଥ ଅଦାଲତଙ୍କ କ୍ଷମତାକୁ ପରିଚାଳନା କରୁଥିବା ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଉତପ୍ରେକ୍ଷଣ ରିଟ୍ ଦ୍ୱାରା ଏପରି ଏକ ତ୍ରୁଟିର ପ୍ରତିକାର ହୋଇପାରିବ ।

***

ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ପ୍ୟାରୀ ଆଣ୍ଡ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ବାଣିଜ୍ୟିକ କର୍ମଚାରୀ ସଙ୍ଗଠନ, ମାଡ୍ରାସ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ (1952) 1 SCC 449 = AIR 1952 SC 17, ରେ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି:

"14. ମାମଲାର ନଥିଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ କୌଣସି ତ୍ରୁଟି କିମ୍ବା ଶ୍ରମ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ କୌଣସି ଅନିୟମିତତା ପ୍ରକାଶ କରେ ନାହିଁ ଯାହା, ପ୍ରାକୃତିକ ନ୍ୟାୟର ନୀତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯାଏ । ତେଣୁ ଏଠାରେ ଏପରି କୌଣସି ଆଧାର ନଥିଲା ଯାହା ନ୍ୟାୟିକ କିମ୍ବା ଅର୍ଦ୍ଧ-ନ୍ୟାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ କରିବାର କ୍ଷମତା ଥିବା ଏକ ନିମ୍ନ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ଆଦେଶ କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନକୁ ହଟାଇବା ପାଇଁ ଏକ ଉତପ୍ରେକ୍ଷଣ ରିଟ୍ ଜାରି କରିବାରେ ଏକ ଉପରିସ୍ଥ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଯଥାର୍ଥତା ପ୍ରତିପାଦନ କରିବ । **ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟ ପ୍ରକୃତରେ ଯାହା କରିଛନ୍ତି, ତାହା ହେଉଛି ଏକ ପୁନର୍ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟର କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଏବଂ ଯାହା ଶ୍ରମ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟରେ ତ୍ରୁଟି ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ, ତାହାର ସଂଶୋଧନ କରିବା । ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ, ଏହା କରିଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।** ସ୍ଥିତି ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାନ୍ତା ଯଦି ଶ୍ରମ ଆୟୁକ୍ତ ଏକ ବିଷୟ ସ୍ଥିର କରିବାକୁ ବାଦ୍ ଦେଇଥାନ୍ତେ, ଯାହା ସେ ସ୍ଥିର କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ଥିଲେ ଏବଂ ଏହିପରି କ୍ଷେତ୍ରରେ,ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାକୁ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କୁ ବୈଧ ଭାବରେ ଏକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ପରମ ଆଦେଶ ଜାରି କରିଥାନ୍ତେ, ଯାହା ସ୍ଥିର କରିବାରୁ ବାଦ୍ ଦିଆଯାଇଥିଲା [ଶିକ୍ଷା ବୋର୍ଡ ବନାମ ରାଇସ୍, 1911 AC179 (HL)]; **କିନ୍ତୁ ଏପରି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କେବଳ ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି, ଏହି ଆଧାରରେ ଏକ ନିମ୍ନ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ର ସହିତ ପାରିତ ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଉତପ୍ରେକ୍ଷଣ ଉପଲବ୍ଧ ନାହିଁ ।** ତେଣୁ, ଆମ ମତରେ, ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ଅନୁମୋଦନୀୟ ନୁହେଁ ।"

13.4. ଉତପ୍ରେକ୍ଷଣ ରିଟ୍ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ବିଧିସଙ୍ଗତ କ୍ଷମତା ସନ୍ଦର୍ଭରେ ରତନ ଏଣ୍ଟରପ୍ରାଇଜେସ୍ ବନାମ ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ, 2023 SCC OnLine Ori 2342 ରେ ବିଚାରାର୍ଥେ ନିମନ୍ତେ

HIGH COURT ORISSA

ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିଷ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି, *ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ମଧ୍ୟରେ ମହା ପରିଚାଳକ, ବୈଦ୍ୟୁତିକ, ରେଙ୍ଗାଲି ଜଳବିଦ୍ୟୁତ ପ୍ରକଳ୍ପ, ଓଡ଼ିଶା ବନାମ ଗିରିଧାରୀ ସାହୁ, (2019) 10 SCC 695 = (2019) 12 SCR 293* । ଏହା ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଛି ଯେ, ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ପ୍ରାଧିକାର ଅଧୀନରେ ଆସୁଥିବା ଏକ ମାମଲା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ ଭୁଲ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପାଇଁ ଜଣେ ରିଟ୍ ଆବେଦନକାରୀ ଉତପ୍ରେକ୍ଷଣ ରିଟ୍ ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ବିବେଚିତ ହେବେ ନାହିଁ । ତଥାପି, ଯଦି ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଯୋଗ୍ୟତାର ସହପାର୍ଶ୍ୱିକ ଥିବା କୌଣସି ଜିନିଷ ସହିତ ଜଡ଼ିତ, ଏକ ଭୁଲ ନିର୍ଣ୍ଣୟ, ଯାହା ଏହାର ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ରକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବ, ଏକ ଉତପ୍ରେକ୍ଷଣ ରିଟ୍ ଦାୟର ହୋଇପାରିବ । ଏକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ତଦନ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ସକ୍ଷମ ହୋଇପାରେ କିନ୍ତୁ ତଦନ୍ତ କରିବା ସମୟରେ ଏହା ପ୍ରକ୍ରିୟାଗତ ନିୟମର ସାଂଘାତିକ ଅବହେଳା କରିପାରନ୍ତି କିମ୍ବା ଯେଉଁଠାରେ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇନଥାଏ, ଏହା ପ୍ରାକୃତିକ ନ୍ୟାୟର ନୀତିଗୁଡ଼ିକୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିପାରେ । ଏପରି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉତପ୍ରେକ୍ଷଣ ରିଟ୍ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇପାରେ । ନିର୍ଣ୍ଣୟ କିମ୍ବା ନିର୍ଣ୍ଣୟରେ ଏକ ତ୍ରୁଟି ମଧ୍ୟ ଉତପ୍ରେକ୍ଷଣ ରିଟ୍ ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ ହେବ କିନ୍ତୁ ଏହା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ସାମ୍ନାରେ ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟ ତ୍ରୁଟି ପରି ପ୍ରକଟ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ, ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଯେତେବେଳେ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଅଜ୍ଞତା କିମ୍ବା ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଅବମାନନା ଉପରେ ଆଧାରିତ ।

13.5. ଭାରତ ର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ *ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଓକିଲ ସଂଘ ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ, (2023) 6 SCR 731*ରେ ନିମ୍ନମତେ କହିଛନ୍ତି:

"ତେଣୁ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 28 ର ପ୍ରଭାବ ଏହା ଥିଲା ଯେ, ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା 136 ଅନୁଯାୟୀ ଓ.ଏ.ଟି. ରୁ ଆବେଦନ ସିଧାସଳଖ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କୁ ଯାଉଥିଲା । ତେବେ ଏଲ୍. ଚନ୍ଦ୍ର କୁମାର ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ (1997) 3 SCC 261, ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ସହିତ ଏହା ବଦଳିଗଲା । ସେହି ମାମଲାରେ ଏହାର ନିର୍ଣ୍ଣୟ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ମଧ୍ୟରେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ବନେଇଛନ୍ତି ଯେ:

a. ଅନୁଚ୍ଛେଦ 323-A ର ଧାରା 2 (d) ଏବଂ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 323-B ର ଧାରା 3 (d) ଏତେ ମାତ୍ରାରେ ଅସାମ୍ବିଧାନିକ ଥିଲା ଯେ, ସେମାନେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଏବଂ 227 ଅନୁଯାୟୀ ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏବଂ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 32 ଅନ୍ତର୍ଗତ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ରକୁ ବାଦ ଦେଇଥିଲେ;

b. ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 28 ଅସାମ୍ବିଧାନିକ ଥିଲା, ଯେପରି 'ଅଧିକାରିତାର ବର୍ଜନ', ଅନୁଚ୍ଛେଦ 323-A ଏବଂ 323-B ଅଧୀନରେ ବିଧାନ ହୋଇଥିବା ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ଖଣ୍ଡ;

c. ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଏବଂ 227 ଅନୁଯାୟୀ ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟ ମାନଙ୍କୁ ଏବଂ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 32 ଅନୁଯାୟୀ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ ପ୍ରଦତ୍ତ ଅଧିକାରିତା ସମ୍ବିଧାନର ମୌଳିକ ସଂରଚନାର ଏକ ଅଂଶ ଗଠନ କରେ; ଏବଂ

d. ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226/227 ଏବଂ 32 ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷମତା ନିର୍ବାହ କରିବାରେ ଅନ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ଭୂମିକା ନିର୍ବାହ କରିପାରନ୍ତି ।

ଏହି ନିର୍ଣ୍ଣୟର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ, ଏସ୍.ଏ.ଟି. ଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟର ଖଣ୍ଡପୀଠଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ମୁଖରେ ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁମାନଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଏସ୍.ଏ.ଟି. ଗୁଡ଼ିକ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିଷ୍ପତ୍ତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 136 ଅନୁଯାୟୀ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ରକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ ।"

13.6. ଭାରତ ସଂଘ ବନାମ ପି. ଗୁଣସେକରଣ, AIR 2015 SC 545, ମାମଲା ବିଚାର କରି ଭାରତର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିମ୍ନଲିଖିତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ:

"ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟ, ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226/227 ଅନୁଯାୟୀ ନିଜର କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି, ପ୍ରମାଣର ପୁନଃ-ତର୍ଜମା କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରିବେ ନାହିଁ । ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟ କେବଳ ଦେଖିପାରିବେ ଯେ:

a. ଏକ ସକ୍ଷମ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତଦନ୍ତ କରାଯାଇଛି;

b. ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁଯାୟୀ ତଦନ୍ତ ହୋଇଛି ।

c. କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପରିଚାଳନା କରିବାରେ ପ୍ରାକୃତିକ ନ୍ୟାୟର ନୀତିଗୁଡ଼ିକର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ହୋଇଛି;

d. ପ୍ରାଧିକାରୀମାନେ ମାମଲାର ପ୍ରମାଣ ଏବଂ ଗୁଣବତ୍ତା ବାହାରେ ଥିବା କେତେକ ମତ ଦ୍ୱାରା ଏକ ନିରପେକ୍ଷ ଉପସଂହାର ପହଞ୍ଚିବାରେ ନିଜକୁ ଅକ୍ଷମ କରିଛନ୍ତି;

e. ପ୍ରାଧିକାରୀମାନେ ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ କିମ୍ବା ବାହ୍ୟ ମତ ଦ୍ୱାରା ନିଜକୁ ପ୍ରଭାବିତ ହେବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଇଛନ୍ତି;

HIGH COURT OF ORISSA सत्यमेव जयते

f. **ଉପସଂହାରଟି, ଆପାତତଃ, ଏତେ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ଏବଂ ଖାମଖିଆଲୀ ଯେ, କୌଣସି ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି କଦାପି ଏପରି ଉପସଂହାରରେ ପହଞ୍ଚି ପାରି ନଥାନ୍ତେ ।**

g. ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ ପ୍ରାଧିକାରୀ ଗ୍ରହଣୀୟ ଏବଂ ସାରବାନ ସାକ୍ଷ୍ୟକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାରେ ଭ୍ରମାତ୍ମକ ଭାବରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ;

h. ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ ପ୍ରାଧିକାରୀ ଭ୍ରମାତ୍ମକ ଭାବେ ଅଗ୍ରହଣୀୟ ସାକ୍ଷ୍ୟକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ଯାହା ଅନୁସନ୍ଧାନକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିଲା;

i. ତଥ୍ୟର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କୌଣସି ସାକ୍ଷ୍ୟ ଉପରେ ଆଧାରିତ ନୁହେଁ ।ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226/227 ଅନୁଯାୟୀ, ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହା କରିବେ ନାହିଁ:

(i). ସାକ୍ଷ୍ୟର ପୁନଃ-ତର୍ଜମା କରିବା;

(ii). ତଦନ୍ତର ଉପସଂହାରରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବା, ଯଦି ଏହା ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ପରିଚାଳିତ ହୋଇଛି;

(iii). ପ୍ରମାଣର ପ୍ରଚୁର୍ଯ୍ୟତାକୁ ଯିବା;

(iv). ପ୍ରମାଣର ବିଶ୍ୱସନୀୟତାକୁ ଯିବା;

(v). **ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବା, ଯଦି କିଛି ଆଇନଗତ ପ୍ରମାଣ ଅଛି ଯାହା ଉପରେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଆଧାରିତ ହୋଇପାରେ ।**

(vi). **ତଥ୍ୟର ତ୍ରୁଟି ଯେତେ ଗୁରୁତର ଲାଗୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାହାକୁ ସଂଶୋଧନ କରିବା;**

(vii). ଦଣ୍ଡର ଆନୁପାତିକତାକୁ ଯିବା ଯଦି ଏହା ଏହାର ବିବେକକୁ ଆଘାତ ଦିଏ ।"

13.7. ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ଏସ୍. ଶ୍ରୀ ରାମା ରାଓ, AIR 1963 SC1723, ମାମଲାରେ ମାନ୍ୟବର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଟିପ୍ପଣୀ ଦେଇଥିଲେ:

"ଜଣେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ବିଭାଗୀୟ ତଦନ୍ତ କରୁଥିବା ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା 226 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଉପରେ ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅପିଲ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଭାବରେ ଗଠନ କରାଯାଇ ନାହିଁ : ଏହା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ବିଷୟ ଯେ, ତଦନ୍ତ ସେହି ତରଫରୁ ସକ୍ଷମ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଛି କି ନାହିଁ, ଏବଂ ସେହି ତରଫରୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁଯାୟୀ, ଏବଂ ପ୍ରାକୃତିକ ନ୍ୟାୟର ନିୟମ ଉଲ୍ଲଂଘନ ହୋଇଛି କି

ନାହିଁ । ଯେଉଁଠାରେ କିଛି ପ୍ରମାଣ ଅଛି, ଯାହାକୁ ତଦନ୍ତ କରିବାକୁ ଦାୟିତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରାଧିକାରୀ ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି ଏବଂ କେଉଁ ପ୍ରମାଣ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ଏହି ଉପସଂହାରକୁ ସମର୍ଥନ କରିପାରେ ଯେ, କର୍ତ୍ତବ୍ୟଭ୍ରଷ୍ଟ ଅଧିକାରୀ ଏହି ଅଭିଯୋଗରେ ଅପରାଧୀ, ପ୍ରମାଣର ସମୀକ୍ଷା କରିବା ଏବଂ ପ୍ରମାଣ ଉପରେ ଏକ ସ୍ୱାଧୀନ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିବା ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ରିଟ୍ ଆବେଦନରେ ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ନୁହେଁ । ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିଃସନ୍ଦେହରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିପାରିବେ ଯେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଭାଗୀୟ ପ୍ରାଧିକାରୀ କର୍ତ୍ତବ୍ୟଭ୍ରଷ୍ଟଙ୍କ ବିରୋଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ, ପ୍ରାକୃତିକ ନ୍ୟାୟର ନିୟମଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଅସଙ୍ଗତ ଭାବରେ କିମ୍ବା ତଦନ୍ତ ପ୍ରଣାଳୀକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରୁଥିବା ବୈଧାନିକ ନିୟମଗୁଡ଼ିକର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରି ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି କିମ୍ବା ଯେଉଁଠାରେ ପ୍ରାଧିକାରୀ ପ୍ରମାଣ ଏବଂ ନିର୍ଣ୍ଣୟର ଗୁଣବତ୍ତା ପାଇଁ ସାକ୍ଷ୍ୟ ବାହାରର କିଛି ମତ ଦ୍ୱାରା ନିରପେକ୍ଷ ନିର୍ଣ୍ଣୟରେ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ନିଜକୁ ଅକ୍ଷମ କରିଛନ୍ତି କିମ୍ବା ନିଜକୁ ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ମତ ଦ୍ୱାରା ନିଜକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରି କିମ୍ବା; ଯେଉଁଠାରେ ଏହାର ସମ୍ମୁଖରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏତେ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ଏବଂ ଖାମଖିଆଲୀ ଯେ, ସମାନ ଆଧାରରେ, କୌଣସି ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି କଦାପି ସେହି ଉପସଂହାରରେ ପହଞ୍ଚି ପାରିନଥାନ୍ତେ । କିନ୍ତୁ ବିଭାଗୀୟ ପ୍ରାଧିକାରୀ, ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ଏକମାତ୍ର ବିଚାରପତି ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ଯଦି ତଦନ୍ତ ଅନ୍ୟଥା ସଠିକ୍ ଭାବରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୁଏ, ଏବଂ ***ଯଦି କିଛି ଆଇନଗତ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଅଛି ଯାହା ଉପରେ ସେମାନଙ୍କର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଆଧାରିତ ହୋଇପାରେ, ତେବେ ସେହି ପ୍ରମାଣର ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା କିମ୍ବା ବିଶ୍ୱସନୀୟତା ଏପରି ଏକ ବିଷୟ ନୁହେଁ ଯାହା ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା 226 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ରିଟ୍ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଭାବେ ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ପ୍ରାର୍ଥନା ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇପାରିବ ।"***

13.8. *ଏସ୍. ଶ୍ରୀ ରାମ ରାଓ (ପୂର୍ବୋକ୍ତ)* ରେ ମିଳିଥିବା ଉପରୋକ୍ତ ଟିପ୍ପଣୀକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି, *ରାମଲାଲ ଭାସ୍କର ବନାମ ଷ୍ଟେଟ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ, (2011) 12 SCR 1036* ରେ, ଏହାକୁ ନିମ୍ନମତେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି:

"8. ***ତେଣୁ, ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ, ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟ ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଉପରେ ଏକ ଅପିଲ ପ୍ରାଧିକାରୀ ଭାବରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ ନୁହଁନ୍ତି ଏବଂ ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କିଛି ପ୍ରମାଣ ଦ୍ୱାରା ସମର୍ଥିତ ହୁଏ, ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟ ପ୍ରମାଣକୁ ପୁନଃ ତର୍ଜମା କରନ୍ତି ନାହିଁ ଏବଂ ପ୍ରମାଣ ଉପରେ ଏକ ଭିନ୍ନ ଏବଂ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ଆସନ୍ତି ।*** *ଆଇନର ଏହି ସ୍ଥିତିକୁ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା*

HIGH COURT ORISSA सत्यमेव जयते

ଅନେକ ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ଦୋହରାଯାଇଛି ଯାହା ଆମେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ, ଏବଂ ତଥାପି ଆକ୍ଷେପିତ ରାୟ ଦ୍ୱାରା ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟ ପ୍ରମାଣକୁ ପୁନଃ ତର୍ଜମା କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଏହି ଉପସଂହାରରେ ପହଞ୍ଚିଛନ୍ତି ଯେ, ତଦନ୍ତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନଥିଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ସିଦ୍ଧାନ୍ତ, ନଥିରେ ଥିବା ସାରବାନର ଯଥାର୍ଥତା ପ୍ରତିପାଦନ କରେ ନାହିଁ ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଲଗାଯାଇଥିବା ଅଭିଯୋଗ କୌଣସି ଅସଦାଚରଣ ଗଣ୍ୟ କରେ ନାହିଁ ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 କୌଣସି ଅସଦାଚରଣରେ ଦୋଷୀ ନୁହଁନ୍ତି ।"

13.9. *କର୍ଣ୍ଣାଟକ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ଏନ୍. ଗଙ୍ଗରାଜ, (2020) 1 SCR 616* ରେ କରାଯାଇଥିବା ନିମ୍ନଲିଖିତ ମନ୍ତବ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଏଠାରେ ଧ୍ୟାନରେ ରଖିବା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ :

*"8. ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ଏସ୍.ଶ୍ରୀ ରାମା ରାଓ, AIR 1963 SC 1723, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ତିନି ଜଣିଆ ବିଚାରପୀଠ ରାୟ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ, **ଜଣେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ବିଭାଗୀୟ ତଦନ୍ତ କରୁଥିବା ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏକ ଅପିଲ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନୁହେଁ ।** ଏହା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାର ବିଷୟ ଯେ, ତଦନ୍ତ ସେହି ତରଫରୁ ସକ୍ଷମ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଛି କି ନାହିଁ, ଏବଂ ସେହି ତରଫରୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁଯାୟୀ, ଏବଂ କ'ଣ ପ୍ରାକୃତିକ ନ୍ୟାୟର ନିୟମ ଉଲ୍ଲଂଘନ ହୁଏନାହିଁ । ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିମ୍ନମତେ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି:*

*'7. *** **ଜଣେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ବିଭାଗୀୟ ତଦନ୍ତ କରୁଥିବା ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା 226 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟ ଗଠିତ ହୁଏ ନାହିଁ । ଏହା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାର ବିଷୟ ଯେ, ତଦନ୍ତ ସେହି ତରଫରୁ ସକ୍ଷମ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଛି କି ନାହିଁ, ଏବଂ ସେହି ତରଫରୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁଯାୟୀ, ଏବଂ କ'ଣ ପ୍ରାକୃତିକ ନ୍ୟାୟର ନିୟମ ଉଲ୍ଲଂଘନ ହୁଏନାହିଁ ।** ଯେଉଁଠାରେ କିଛି ସାକ୍ଷ୍ୟ ଅଛି, ଯାହାକୁ ତଦନ୍ତ କରିବା ଦାୟିତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରାଧିକାରୀ ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଯେଉଁ ପ୍ରମାଣ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ଏହି ଉପସଂହାରକୁ ସମର୍ଥନ କରିପାରେ ଯେ, କର୍ତ୍ତବ୍ୟଭ୍ରଷ୍ଟ ଅଧିକାରୀ ଏହି ଅଭିଯୋଗରେ ଦୋଷୀ, ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ରିଟ୍ ଆବେଦନରେ ସାକ୍ଷ୍ୟର ସମୀକ୍ଷା କରିବା*

ଏବଂ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଉପରେ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିବା ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ନୁହେଁ ।*** '

9. ବି.ସି. ଚତୁର୍ବେଦୀ ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ, (1995) 6 SCC749, ପୁନର୍ବାର, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ତିନି ଜଣିଆ ବିଚାରପୀଠ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ, ନ୍ୟାୟିକ ସମୀକ୍ଷା କ୍ଷମତା କୌଣସି ନିର୍ଣ୍ଣୟର ଅପିଲ ନୁହେଁ, ବରଂ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେବାର ପଦ୍ଧତିର ସମୀକ୍ଷା ଅଟେ, ଯେଉଁଥିରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଆଯାଏ । ନ୍ୟାୟିକ ସମୀକ୍ଷା କ୍ଷମତା ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଯେ, ବ୍ୟକ୍ତି ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ବ୍ୟବହାର ପାଆନ୍ତୁ ଏବଂ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ନୁହେଁ ଯେ, ପ୍ରାଧିକାରୀ ଯେଉଁ ଉପସଂହାର ପହଞ୍ଚିଛନ୍ତି ତାହା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଠିକ ଅଟେ । **ନ୍ୟାୟାଳୟ/ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହାର ନ୍ୟାୟିକ ସମୀକ୍ଷା କ୍ଷମତାରେ ପ୍ରମାଣକୁ ପୁନଃ-ତର୍ଜମା କରିବା ଏବଂ ପ୍ରମାଣ ଉପରେ ନିଜସ୍ୱ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଏକ ଅପିଲ ପ୍ରାଧିକାରୀ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ନାହିଁ ।** ଏହା ନିମ୍ନମତେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା:

'12. ନ୍ୟାୟିକ ସମୀକ୍ଷା କୌଣସି ନିର୍ଣ୍ଣୟର ଅପିଲ ନୁହେଁ, ବରଂ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେବାର ପଦ୍ଧତିର ସମୀକ୍ଷା ଅଟେ, ଯେଉଁଥିରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଆଯାଏ ।ନ୍ୟାୟିକ ସମୀକ୍ଷା କ୍ଷମତା ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଯେ, ବ୍ୟକ୍ତି ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ବ୍ୟବହାର ପାଆନ୍ତୁ ଏବଂ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ନୁହେଁ ଯେ, ପ୍ରାଧିକାରୀ ଯେଉଁ ଉପସଂହାର ପହଞ୍ଚିଛନ୍ତି ତାହା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଠିକ ଅଟେ । **ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅସଦାଚରଣ ଅଭିଯୋଗ ଉପରେ ତଦନ୍ତ କରାଯାଏ, ନ୍ୟାୟାଳୟ/ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ଏହା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣର ବିଷୟ ଯେ, ତଦନ୍ତ ଜଣେ ଦକ୍ଷ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିଲା କି ନାହିଁ କିମ୍ବା ପ୍ରାକୃତିକ ନ୍ୟାୟର ନିୟମ ପାଳନ କରାଯାଇଛି କି ନାହିଁ । ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କିମ୍ବା ଉପସଂହାର କିଛି ପ୍ରମାଣ ଉପରେ ଆଧାରିତ କି, ତଦନ୍ତ କରିବାର କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ପାଖରେ ତଥ୍ୟ କିମ୍ବା ଉପସଂହାରର ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଅଧିକାରିତା, କ୍ଷମତା ଏବଂ ଅଧିକାର ଅଛି । କିନ୍ତୁ ସେହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କେତେକ ପ୍ରମାଣ ଉପରେ ଆଧାରିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।** ସାକ୍ଷ୍ୟ ଅଧିନିୟମର ବୈଷୟିକ ନିୟମ କିମ୍ବା

ସେଥିରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ କିମ୍ବା ସାକ୍ଷ୍ୟର ପ୍ରମାଣ ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ । ଯେତେବେଳେ ପ୍ରାଧିକାରୀ ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତି ଯେ, ସାକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ଉପସଂହାର ସେଥିରୁ ସମର୍ଥନ ଗ୍ରହଣ କରେ, ଶୃଙ୍ଖଳା ପ୍ରାଧିକାରୀ କର୍ତ୍ତବ୍ୟଭ୍ରଷ୍ଟ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ, ଏହି ଅଭିଯୋଗରେ ଦୋଷୀ ବୋଲି ବିଚାର କରିବାକୁ ହକଦାର । ନ୍ୟାୟାଳୟ/ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହାର ନ୍ୟାୟିକ ସମୀକ୍ଷାର କ୍ଷମତାରେ ପ୍ରମାଣକୁ ପୁନଃତର୍ଜମା କରିବା ଏବଂ ପ୍ରମାଣ ଉପରେ ନିଜସ୍ୱ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଅପିଲ ପ୍ରାଧିକାରୀ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ନ୍ୟାୟାଳୟ/ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଯେଉଁଠାରେ, ପ୍ରାଧିକାରୀ ପ୍ରାକୃତିକ ନ୍ୟାୟର ନିୟମ ସହିତ ଅସଙ୍ଗତ ଭାବରେ କିମ୍ବା ତଦନ୍ତର ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବୈଧାନିକ ନିୟମଗୁଡ଼ିକର ଦିଗ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରି କିମ୍ବା ଯେଉଁଠାରେ ବିନା ସାକ୍ଷ୍ୟ ଆଧାରରେ ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପହଞ୍ଚିଥିବା ଉପସଂହାର କିମ୍ବା ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିପାରିବେ । ଯଦି ଉପସଂହାର କିମ୍ବା ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏହିପରି ହୋଇଥାନ୍ତା, କୌଣସି ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି କଦାପି ଉପନୀତ ହୋଇ ପାରିନଥାନ୍ତେ, ତେବେ ନ୍ୟାୟାଳୟ/ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହି ଉପସଂହାର କିମ୍ବା ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିପାରନ୍ତି ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ସହିତ ଏହାକୁ ଉପଯୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତିକାରକୁ ରୂପ ଦେଇପାରନ୍ତି ।

13. ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ ପ୍ରାଧିକାରୀ ହେଉଛନ୍ତି ତଥ୍ୟର ଏକମାତ୍ର ବିଚାରକ । ଯେଉଁଠାରେ ଅପିଲ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଏ, ଅପିଲ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ପାଖରେ ସାକ୍ଷ୍ୟ କିମ୍ବା ଦଣ୍ଡର ପ୍ରକୃତିକୁ ପୁନଃ-ତର୍ଜମା କରିବାର ବ୍ୟାପକ କ୍ଷମତା ରହିଛି । ଏକ ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ ତଦନ୍ତରେ ଆଇନଗତ ସାକ୍ଷ୍ୟର କଠୋର ପ୍ରମାଣ ଏବଂ ସେହି ସାକ୍ଷ୍ୟ ଉପରେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ନୁହେଁ । **ସାକ୍ଷ୍ୟର ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା କିମ୍ବା ସାକ୍ଷ୍ୟର ବିଶ୍ୱସନୀୟତାକୁ ନ୍ୟାୟାଳୟ/ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ସମ୍ମୁଖରେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।** ଭାରତ ସଂଘ ବନାମ ଏଚ୍.ସି. ଗୋୟଲ, (1964) 4 SCR 781ରେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ପୃଷ୍ଠା 728 ରେ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ, ଯଦି ଉପସଂହାର, ସାକ୍ଷ୍ୟର ବିଚାର ପରେ, ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପହଞ୍ଚିଥାଏ, ନଥି ସମ୍ମୁଖରେ ଏକସ୍ୱ ତ୍ରୁଟିରେ ଭ୍ରଷ୍ଟ କିମ୍ବା

ପୀଡ଼ିତ କିମ୍ବା ବିନା ସାକ୍ଷ୍ୟରେ ଆଧାରିତ, ଏକ ଉତପ୍ରେଷଣ ରିଟ୍ ଜାରି କରାଯାଇପାରିବ ।'

10. ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟ, ବମ୍ବେର ବିଚାର ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଏହାର ନିବନ୍ଧକ ବନାମ ଶଶିକାନ୍ତ ଏସ୍. ପାଟିଲ, (2000) 1 SCC 416 ମାଧ୍ୟମରେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ, **ବିଭାଗୀୟ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ଅନୁମତି ଯୋଗ୍ୟ ଯଦି ଏପରି ପ୍ରାଧିକାରୀ ପ୍ରାକୃତିକ ନ୍ୟାୟର ନୀତି ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି କିମ୍ବା ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିକାରିତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ସମୟରେ ବୈଧାନିକ ନିୟମାବଳୀର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରି ଏହିପରି ତଦନ୍ତର ଦିଗ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଛନ୍ତି ।** ଏହା ନିମ୍ନମତେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା:

'16. ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟର ଖଣ୍ଡପୀଠ ଏହି ମାମଲାରେ ଏପରି ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ରଖିଥିବା ପରି ମନେହୁଏ ଯେ, ଏହା ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟର ପ୍ରଶାସନିକ/ଶୃଙ୍ଖଳା ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକ ଆବେଦନ ଥିଲା । ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅଧିକାର କ୍ଷେତ୍ରର ପ୍ରୟୋଗ କରି ବିଭାଗୀୟ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇପାରିବ, ଯଦି ଏପରି ପ୍ରାଧିକାରୀ ପ୍ରାକୃତିକ ନ୍ୟାୟର ନୀତି ଉଲ୍ଲଂଘନ କରି କିମ୍ବା ଏପରି ତଦନ୍ତର ଦିଗକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରୁଥିବା ବୈଧାନିକ ନିୟମାବଳୀର ଉଲ୍ଲଂଘନ କରି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ କିମ୍ବା ଯଦି ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ମାମଲାର ସାକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ଗୁଣବତ୍ତା ପାଇଁ ବାହ୍ୟ ବିଚାର ଦ୍ୱାରା କଳୁଷିତ ହୁଏ, କିମ୍ବା ଯଦି ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ସିଦ୍ଧାନ୍ତ,ଏହାର ସମ୍ମୁଖରେ, ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମନମୁଖୀ କିମ୍ବା ଦିଗହୀନ ଯେ, ଉପରୋକ୍ତ ସମାନ ଆଧାର କୌଣସି ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ଏପରି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚି ପାରିନଥାନ୍ତେ । କିନ୍ତୁ ଆମେ ଏହି କଥାକୁ ଅଣଦେଖା କରିପାରିବୁ ନାହିଁ ଯେ, ବିଭାଗୀୟ ପ୍ରାଧିକାରୀ (ଏହି ମାମଲାରେ ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟର ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ ସମିତି) ତଥ୍ୟର ଏକମାତ୍ର ବିଚାରପତି, ଯଦି ତଦନ୍ତ ସଠିକ ଭାବରେ ପରିଚାଳିତ ହୋଇଛି । **ସ୍ଥିରୀକୃତ ଆଇନଗତ ସ୍ଥିତି ହେଉଛି ଯେ, ଯଦି କିଛି ଆଇନଗତ ପ୍ରମାଣ ଅଛି ଯାହା ଉପରେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଆଧାରିତ ହୋଇପାରେ, ତେବେ ସେହି ପ୍ରମାଣର**

ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା କିମ୍ବା ଏପରିକି ବିଶ୍ୱସନୀୟତା ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଏକ ରିଟ୍ ଆବେଦନ ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ପ୍ରସ୍ତାବର ବିଷୟ ନୁହେଁ ।'

11. *ଷ୍ଟେଟ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫ୍ ବିକାନେର ଏବଂ ଜୟପୁର ବନାମ ନେମି ଚାନ୍ଦ ନାଲୱା, (2011) 4 SCC 584 ରେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ, ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏକ ପୁନର୍ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ନାହିଁ ଏବଂ ଘରୋଇ ତଦନ୍ତରେ ପରିଚାଳିତ ପ୍ରମାଣର ପୁନଃମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବେ ନାହିଁ, କିମ୍ବା ନଥିରେ ଥିବା ସାରବାନ ଉପରେ ଅନ୍ୟ ମତାମତ ସମ୍ଭବ ବୋଲି ଆଧାରରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବେ ନାହିଁ । ଯଦି ତଦନ୍ତ ନିରପେକ୍ଷ ଏବଂ ସଠିକ ଭାବରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଛି ଏବଂ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଉପରେ ଆଧାରିତ, ପ୍ରମାଣର ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା କିମ୍ବା ପ୍ରମାଣର ବିଶ୍ୱସନୀୟ ପ୍ରକୃତିର ପ୍ରଶ୍ନ ବିଭାଗୀୟ ତଦନ୍ତରେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସହିତ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବା ପାଇଁ ଆଧାର ହେବ ନାହିଁ । ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିମ୍ନମତେ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି:*

'7. ***ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହା ଭଲ ଭାବରେ ସ୍ଥିର ହୋଇଛି ଯେ, ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏକ ପୁନର୍ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ନାହିଁ ଏବଂ ଘରୋଇ ତଦନ୍ତରେ ପରିଚାଳିତ ପ୍ରମାଣର ପୁନଃ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବେ ନାହିଁ, କିମ୍ବା ନଥିରେ ଥିବା ସାରବାନ ଆଧାରରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ସମ୍ଭବ ବୋଲି ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବେ ନାହିଁ । ଯଦି ତଦନ୍ତ ନିରପେକ୍ଷ ଏବଂ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଛି ଏବଂ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଉପରେ ଆଧାରିତ, ପ୍ରମାଣର ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା କିମ୍ବା ପ୍ରମାଣର ବିଶ୍ୱସନୀୟତା ପ୍ରକୃତିର ପ୍ରଶ୍ନ ବିଭାଗୀୟ ତଦନ୍ତର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସହିତ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବାର ଆଧାର ହେବ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ବିଭାଗୀୟ ତଦନ୍ତରେ ନଥିଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବେ ନାହିଁ, କେବଳ ଯଦି ଏପରି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ବିନା ସାକ୍ଷ୍ୟ ଉପରେ ଆଧାରିତ ହୋଇଥାଏ କିମ୍ବା ଯେଉଁଠାରେ ସେଗୁଡ଼ିକ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ବିପରୀତ*** *। ବିପରୀତ ବୋଲି ଜାଣିବା ପାଇଁ ପରୀକ୍ଷା ହେଉଛି ଏହା ଦେଖିବା ଯେ, ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ଏକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ନଥିରେ ଥିବା ସାରବାନ ଉପରେ ଏପରି ଉପସଂହାର କିମ୍ବା ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ*

ପହଞ୍ଚି ପାରିଥାଆନ୍ତା କି ନାହିଁ । ଯଦି ପ୍ରାକୃତିକ ନ୍ୟାୟ କିମ୍ବା ବୈଧାନିକ ନିୟମାବଳୀର ନୀତି ଉଲ୍ଲଂଘନ ହୋଇଛି କିମ୍ବା ଯଦି ଆଦେଶଟି ମନମୁଖୀ, ଖାମଖିଆଲୀ, କୁତ୍ସିତ କିମ୍ବା ବାହ୍ୟ ବିଚାର ଉପରେ ଆଧାରିତ ବୋଲି ଜଣାପଡ଼େ, ତେବେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ତଦନ୍ତରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବେ । (ବି ସି. ଚତୁର୍ବେଦୀ ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ, (1995) 6 SCC 749, ଭାରତ ସଂଘ ବନାମ ଜି. ଗୁଣାୟୁତନ, (1997) 7 SCC 463, ଏବଂ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ ବନାମ ଡ଼ିଗଲା ସୂର୍ଯ୍ୟନାରାୟଣ, (1999) 5 SCC 762, ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟ,ବମ୍ବେର ବିଚାର ସ୍ଥଳ ବନାମ ଶଶିକାନ୍ତ ଏସ. ପାଟିଲ, (2001) 1SCC 416 ମାଧ୍ୟମରେ)।

***

12. ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଫୌଜଦାରୀ ଅଦାଲତ ଉତ୍ତରଦାୟୀଙ୍କୁ ସନ୍ଦେହର ଲାଭ ଦେଇ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ଖଲାସ କରିବା, କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନକୁ ଅବୈଧ କରିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେବାର ବୈଧତା କିମ୍ବା ଫଳସ୍ୱରୂପ ଦଣ୍ଡକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବ ନାହିଁ । ଅପରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ଆବଶ୍ୟକ ପ୍ରମାଣର ମାନଦଣ୍ଡ ବିଭାଗୀୟ ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ଆବଶ୍ୟକ ପ୍ରମାଣର ମାନଦଣ୍ଡଠାରୁ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥିବାରୁ, ସମାନ ଅଭିଯୋଗ ଏବଂ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଦୁଇଟି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ଭିନ୍ନ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଆଣିପାରେ, ଅର୍ଥାତ୍ ବିଭାଗୀୟ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ଏବଂ ଅପରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ସନ୍ଦେହଜନିତ ଲାଭ ଦେଇ ଦୋଷ ମୁକ୍ତି । ଯେତେବେଳେ ଏକ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଅପରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ତୁଳନାରେ ବିଭାଗୀୟ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଘଟଣା ସହିତ ଅଧିକ ନିକଟତର ହୋଇଥାଏ, ସେତେବେଳେ ଏହା ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ । ପୂର୍ବରୁ ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ଘରୋଇ ତଦନ୍ତ ଉପରେ ଫୌଜଦାରୀ ନ୍ୟାୟାଳୟର ସିଦ୍ଧାନ୍ତର କୌଣସି ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ଜଣେ କର୍ମଚାରୀ ଯିଏ ତଦନ୍ତର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏବଂ ଶୃଙ୍ଖଳା ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦଣ୍ଡାଦେଶକୁ ଅଣ-ଆପତ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଚୂଡ଼ାନ୍ତତା ହାସଲ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଅନ୍ତି, ଅନେକ ବର୍ଷ ପରେ, ଏହି ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଆପତ୍ତି କରିପାରିବେ ନାହିଁ ଯେ,

ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ, ଅପରାଧିକ ନ୍ୟାୟାଳୟ ତାଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ଖଲାସ କରିଛନ୍ତି ।

***

14. ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଆହ୍ଲାବାଦ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ବନାମ କୃଷ୍ଣ ନାରାୟଣ ତିୱାରୀ, 2017 2 SCC 308, ଭାବେ ପ୍ରକାଶ୍ୟ ହୋଇଥିବା ରାୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି, ଯେଉଁଥିରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ରାୟ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ, ଯଦି ଶୃଙ୍ଖଳା ପ୍ରାଧିକାରୀ କୌଣସି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନଥିଭୁକ୍ତ କରନ୍ତି ଯାହା କୌଣସି ସାକ୍ଷ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ସମର୍ଥିତ ନୁହେଁ କିମ୍ବା କୌଣସି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଯାହା ଅଯୌକ୍ତିକ ଭାବରେ ପହଞ୍ଚିଥାଏ, ରିଟ୍ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଶୃଙ୍ଖଳା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଦନ୍ତରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିପାରିବେ । ଆମେ ଦେଖୁ ନାହୁଁ ଯେ, କଷଟି ପଥର ସେହି ପରୀକ୍ଷଣର ମଧ୍ୟ, ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ କିମ୍ବା ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟ ଶୃଙ୍ଖଳା ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନଥିଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ତଦନ୍ତରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିପାରିବେ । ଏହା କୌଣସି ସାକ୍ଷ୍ୟ ନଥିବା ମାମଲା କିମ୍ବା ସିଦ୍ଧାନ୍ତଗୁଡ଼ିକ ବିପରୀତ ବୋଲି ନୁହେଁ । ଉତ୍ତରଦାତା ଅସଦାଚରଣରେ ଦୋଷୀ ବୋଲି ତଦନ୍ତରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରାଯାଇଛି କେବଳ ଏହି ଆଧାରରେ ଯେ ବିଭାଗର ସାକ୍ଷ୍ୟରେ ଅସଙ୍ଗତି ଅଛି । ସାକ୍ଷ୍ୟରେ ଥିବା ଅସଙ୍ଗତି ଏହାକୁ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନଥିବା ମାମଲା ଭାବେ ବିବେଚନା କରିବ ନାହିଁ । ତଦନ୍ତ ଅଧିକାରୀ ସାକ୍ଷ୍ୟକୁ ତର୍ଜମା କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତା ଅସଦାଚରଣରେ ଦୋଷୀ ବୋଲି ଏକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ।

15. ଶୃଙ୍ଖଳା ପ୍ରାଧିକାରୀ, ତଦନ୍ତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସହିତ ସହମତ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ଦଣ୍ଡାଦେଶର ଆଦେଶ ପାରିତ କରିଥିଲେ । ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଏକ ଆବେଦନ ମଧ୍ୟ ଖାରଜ ହୋଇଥିଲା । **ବିଭାଗୀୟ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରମାଣ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ପରେ, ନ୍ୟାୟିକ ସମୀକ୍ଷାର କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି, ନ୍ୟାୟାଧିକାରଣ କିମ୍ବା ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟ ପ୍ରମାଣର ପୁନଃତର୍ଜମା କରି ନଥିଭୁକ୍ତ ଥିବା ତଥ୍ୟର ତଦନ୍ତରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିପାରିବେ ନାହିଁ, ଯେପରି ନ୍ୟାୟାଳୟ ହେଉଛନ୍ତି ଅପିଲ ପ୍ରାଧିକାରୀ ।** ଆମେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିପାରୁ ଯେ, ଉପରୋକ୍ତ ରାୟରେ ଏସ୍. ଶ୍ରୀ ରାମାରାଓ ଏବଂ ବି.ସି. ଚତୁର୍ବେଦୀଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଯେପରି ଉପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି, ବୃହତ୍ତର ବିଚାରପୀଠର ରାୟ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯାଇନାହିଁ । ତେଣୁ, ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏବଂ ଉଚ୍ଚତର

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଆଦେଶ ଏକସ୍ପ ବେଆଇନତାର ଶିକାର ହୁଏ ଏବଂ ଏହିଭଳି ଆଇନ ଦୃଷ୍ଟିରେ ତିଷ୍ଠି ରହିପାରିବ ନାହିଁ । ତଦନୁସାରେ, ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଏ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏବଂ ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଆଦେଶ ରଦ୍ଦ କରାଯାଏ ଏବଂ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିବା ଦଣ୍ଡାଦେଶର ଆଦେଶ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ ହୁଏ ।"

13.10. *ହରିୟାଣା ରାଜ୍ୟ ବନାମ ରତ୍ତନ ସିଂହ, (1977) 2 SCC 491* ମାମଲାରେ ମାନ୍ୟବର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, ଘରୋଇ ତଦନ୍ତରେ ପ୍ରମାଣର ମାନଦଣ୍ଡ ଏବଂ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ପ୍ରମାଣ ସହିତ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା ବେଳେ, ନିମ୍ନମତେ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି:

"4. ଏହା ଭଲ ଭାବରେ ସ୍ଥିର ହୋଇଛି ଯେ, ଏକ ଘରୋଇ ତଦନ୍ତରେ ଭାରତୀୟ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଅଧିନିୟମ ଅନର୍ଗତ ପ୍ରମାଣର କଠୋର ଏବଂ ମାର୍ଜିତ ନିୟମ ଲାଗୁ ହୋଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ଯାହା ଏକ ଦୂରଦୃଷ୍ଟିସଂପନ୍ନ ମନ ପାଇଁ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଭାବେ ପରଖଯୁକ୍ତ, ଅନୁମୋଦିତ ଅଟେ । ଶୁଣା ସାକ୍ଷ୍ୟ ପ୍ରତି କୌଣସି ଆଲର୍ଜି ନାହିଁ, ଯଦି ଏହାର ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ସମ୍ପର୍କ ଏବଂ ବିଶ୍ୱସନୀୟତା ଥାଏ । ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ, ବିଭାଗୀୟ ପ୍ରାଧିକାରୀ ଏବଂ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକାରଣ ଏପରି ସାରବାନ ତଥ୍ୟର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାରେ ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଭାରତୀୟ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଅଧିନିୟମ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଯାହା ଦୃଢତାର ସହ ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତାହା ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ହଜମ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ***ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବ ପାଇଁ ଉଦ୍ଧୃତ ନିଷ୍ପତ୍ତି କିମ୍ବା ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ, ଯଦିଓ ଆମେ ଉଭୟ ପକ୍ଷର ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଣ୍ଣୟବିଧି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ନଜିର ଗ୍ରହଣ କରିଛୁ । ନ୍ୟାୟିକ ଆଭିମୁଖ୍ୟର ସାର ହେଉଛି ନିରପେକ୍ଷତା, ବାହ୍ୟ ସାରବାନ ତଥ୍ୟ କିମ୍ବା ବିଚାରର ବହିଷ୍କାର ଏବଂ ପ୍ରାକୃତିକ ନ୍ୟାୟର ନିୟମ ପାଳନ । ଅବଶ୍ୟ, ନିରପେକ୍ଷତା ହେଉଛି ଆଧାର ଏବଂ ଯଦି ବିପରୀତ କିମ୍ବା ମନମୁଖୀନତା, ପକ୍ଷପାତିତା କିମ୍ବା ରାୟର ସ୍ୱାଧୀନତାର ଆତ୍ମ ସମର୍ପଣ କରିବା ଉପନୀତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ଅସିଦ୍ଧ କରେ, ତେବେ ଏହିପରି ଫଳାଫଳ, ଏକ ଘରୋଇ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ହୋଇଥିଲେ ବି, ଭଲ ବୋଲି ଦର୍ଶାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।*** **** ସରଳ କଥାଟି ହେଉଛି, ସେଠାରେ କିଛି ପ୍ରମାଣ ଥିଲା କିମ୍ବା ନଥିଲା, ନିୟମିତ ନ୍ୟାୟାଳୟ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନକୁ ପରିଚାଳନା କରୁଥିବା ବୈଷୟିକ ନିୟମ ଅର୍ଥରେ ନୁହେଁ ବରଂ ଏକ ନିରପେକ୍ଷ ମଣିଷର ସାଧାରଣ ଜ୍ଞାନର ବୁଦ୍ଧିମତା ଏବଂ*

ସାଂସାରିକ ଜ୍ଞାନ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ । ***ଏହିପରି ଭାବରେ ଦେଖିଲେ, ଏକ ଘରୋଇ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଦ୍ଵାରା ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ସାକ୍ଷ୍ୟରେ ପ୍ରମାଣର ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା ତଦନ୍ତର ବାହାରେ ।*** *ସମାପ୍ତିର ସମର୍ଥନରେ କୌଣସି ସାକ୍ଷ୍ୟର ଅନୁପସ୍ଥିତି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର କରିବା ପାଇଁ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଉପଲବ୍ଧ କାରଣ ଏହା ନଥିରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଆଇନର ତ୍ରୁଟିର ଗଣ୍ୟ ଅଟେ ।***"*

13.11. *ଏମ୍.ଭି. ବିଜଲାନି ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ, (2006) 5 SCC 88*, ମାମଲାରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିମ୍ନମତେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି:

"25. ***ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ, ନ୍ୟାୟିକ ସମୀକ୍ଷାରେ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ର ସୀମିତ ଅଟେ ।*** *ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ, ଯାହା ହେଉ, ଅର୍ଦ୍ଧ-ଅପରାଧିକ ପ୍ରକୃତିର ହୋଇଥିବାରୁ, ଅଭିଯୋଗକୁ ପ୍ରମାଣ କରିବା ପାଇଁ କିଛି ସାକ୍ଷ୍ୟ ରହିବା ଉଚିତ । ଯଦିଓ ଏକ ବିଭାଗୀୟ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକ ଏକ ଅପରାଧିକ ବିଚାର ପରି ପ୍ରମାଣିତ ହେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ, ଅର୍ଥାତ୍, ସମସ୍ତ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ସନ୍ଦେହ ବାହାରେ, ଆମେ ଏହି ସତ୍ୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏଡ଼େଇ ପାରିବା ନାହିଁ ଯେ, ତଦନ୍ତ ଅଧିକାରୀ ଏକ ଅର୍ଦ୍ଧ-ନ୍ୟାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରନ୍ତି, ଯିଏ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ପରେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଏକ ଉପସଂହାର ପହଞ୍ଚିବେ ଯେ, ନଥିରେ ଥିବା ସାରବାନ ଆଧାରରେ ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରମାଣ କରିବାର ସମ୍ଭାବନାର ପ୍ରାବଲ୍ୟ ଥିଲା । ଏପରି କରିବା ସମୟରେ, ସେ କୌଣସି ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇପାରିବେ ନାହିଁ । ସେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟ ଉପରେ ବିଚାର କରିବାକୁ ମନା କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ସେ ପ୍ରମାଣର ଦାୟିତ୍ଵ ବଦଳାଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । କେବଳ ଅନ୍ଦାଜ ଏବଂ ଅନୁମାନ ଆଧାରରେ ସେ ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ପ୍ରାମାଣିକ ତଥ୍ୟକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ଯେଉଁ ଅଭିଯୋଗରେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟଭ୍ରଷ୍ଟ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଦୋଷୀ କରାଯାଇ ନଥିଲା, ସେଗୁଡ଼ିକର ସେ ତଦନ୍ତ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।"*

13.12. *ମହା ପରିଚାଳକ (ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ), ଷ୍ଟେଟ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ ବନାମ ଆର୍. ପେରିୟାସାମୀ, (2015) 3 SCC 101ର* ନିମ୍ନଲିଖିତ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ହୋଇପାରେ:

"11. ଏହା ଟିପ୍ପଣୀନୀୟ ଯୋଗ୍ୟ ଯେ, ବିଜ୍ଞ ଏକକ ବିଚାରପତି ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିବାର ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଇଥିଲେ ଯେ, ସମ୍ଭାବନାର ପ୍ରାବଲ୍ୟର ଧାରଣା ଘରୋଇ ତଦନ୍ତଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଅସ୍ୱାଭାବିକ ଅଟେ । ଅପରପକ୍ଷେ, ଏହା ସର୍ବଜନବିଦିତ ଯେ ପ୍ରମାଣ କରିବାର ମାନଦଣ୍ଡ ଯାହା ଘରୋଇ ତଦନ୍ତରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ, ତାହା ବାସ୍ତବରେ ସମ୍ଭାବନାର ପ୍ରାବଲ୍ୟ ଅଟେ । ଭାରତ ସଂଘ ବନାମ ସର୍ଦ୍ଦାର ବାହାଦୁର, (1972) 4 SCC 618 ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ, ଏକ ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଏକ ଅପରାଧିକ ବିଚାର ନୁହେଁ ଏବଂ ତେଣୁ, ପ୍ରମାଣ କରିବାର ମାନଦଣ୍ଡର ଆବଶ୍ୟକତା ହେଉଛି ସମ୍ଭାବନାର ପ୍ରାବଲ୍ୟ ଏବଂ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ସନ୍ଦେହ ବାହାରେ ପ୍ରମାଣ କରିବା ନୁହେଁ । ଷ୍ଟେଟ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ ବନାମ ରମେଶ ଦିନକର ପୁଣ୍ଡେ, (2006) 7 SCC 212 ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ମତକୁ ବଜାୟ ରଖିଥିଲେ । ଅତି ନିକଟରେ, ଷ୍ଟେଟ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ ବନାମ ନରେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ପାଣ୍ଡେ, (2013) 2 SCC 740, ରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ମତବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି ଯେ, ଏକ ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ ପ୍ରାଧିକାରୀ ସମ୍ଭାବନାର ପ୍ରାବଲ୍ୟ ଆଧାରରେ ଜଣେ ବ୍ୟାଙ୍କ-ଅଧିକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ କରାଯାଇଥିବା ଅଭିଯୋଗକୁ ପ୍ରମାଣ କରିବେ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଏ ଏବଂ ବାହ୍ୟ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ସନ୍ଦେହ ପ୍ରମାଣର ଆଧାରରେ ନୁହେଁ ।"

13.13. ଏଠାରେ ଲଳିତ ପୋପଲି ବନାମ କାନାରା ବ୍ୟାଙ୍କ, (2003) 3 SCC 583, ମାମଲା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଉଚିତ, ଯେଉଁଥିରେ ଭାରତର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିମ୍ନଲିଖିତ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଇଛନ୍ତି:

"17. ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା 226 ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ରର ପ୍ରୟୋଗ କରୁଥିବାବେଳେ ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏକ ଅପିଲ ପ୍ରାଧିକାରୀ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ନାହିଁ । ଏହାର ଅଧିକାରିତା, ନ୍ୟାୟିକ ସମୀକ୍ଷାର ତମାଦି ଦ୍ୱାରା ଆଇନର ତ୍ରୁଟି କିମ୍ବା ପ୍ରକ୍ରିୟାଗତ ତ୍ରୁଟିକୁ ସଂଶୋଧନ କରିବାକୁ ସୀମାବଦ୍ଧ ହୋଇଛି, ଯାହା ଅନ୍ୟାୟ ପ୍ରକଟ କିମ୍ବା ପ୍ରାକୃତିକ ନ୍ୟାୟର

ନୀତିଗୁଡ଼ିକର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରିଥାଏ । ନ୍ୟାୟିକ ସମୀକ୍ଷା ଏକ ଅପିଲ ପ୍ରାଧିକାରୀ ଭାବରେ ଗୁଣବତ୍ତା ଉପରେ ମାମଲାର ବିଚାର କରିବା ସହିତ ସମାନ ନୁହେଁ ।"

13.14. ତେଣୁ, ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ, ଯେପରି *ଅଭିରାମ ସାମଲ ବନାମ ଭାରତୀୟ, ବ୍ୟାଙ୍କ, 128 (2019) CLT321*, ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ,

*"*** ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନ୍ତର୍ଗତ, ଅଧିକାରିତାର ମୋଟ ତ୍ରୁଟିକୁ ସଂଶୋଧନ କରିବା ପାଇଁ ଉତପ୍ରେକ୍ଷଣ ରିଟ୍ ଜାରି କରାଯାଇଛି, ଅର୍ଥାତ୍, ଯେତେବେଳେ ଏକ ଅଧସ୍ତନ ନ୍ୟାୟାଳୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିବା ଜଣାପଡ଼େ:*

(i) ବିନା ଅଧିକାରିତାରେ-ଅଧିକାରିତା ଧାରଣ କରି ଯେଉଁଠାରେ କିଛି ବିଦ୍ୟମାନ ନାହିଁ, କିମ୍ବା

(ii) ଏହାର ମାତ୍ରାଧିକ ଅଧିକାରିତାର-ସୀମା ଲଙ୍ଘନ କରି କିମ୍ବା ଅଧିକାରିତାର ସୀମାକୁ ଅତିକ୍ରମ କରି, କିମ୍ବା

(iii) ଯେଉଁଠାରେ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ନାହିଁ, ଆଇନ କିମ୍ବା ପ୍ରକ୍ରିୟାଗତ ବିଧିର ସାଂଘାତିକ ଅବମାନନା କରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା କିମ୍ବା ପ୍ରାକୃତିକ ନ୍ୟାୟର ନୀତି ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା, ଏବଂ ସେଠାରେ ନ୍ୟାୟର ବିଫଳତା ଘଟିଥାଏ ।"

13.15. *ଅମରେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ପାଣ୍ଡେ ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ, 2022 LIVELAW (SC) 600*, ମାମଲାରେ ମାନ୍ୟବର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନ୍ୟାୟିକ ସମୀକ୍ଷାର ପରିସରକୁ ନିମ୍ନମତେ ସଂକ୍ଷେପିତ କରିଛନ୍ତି:

*"31. ଯେତେବେଳେ ଆମେ କହୁ ଯେ, ମତ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ପରିସ୍ଥିତି କିମ୍ବା ସାରବାନ କିମ୍ବା ମାମଲାର ସ୍ଥିତି ଆଦୌ ବିଦ୍ୟମାନ ନଥାଏ ଏବଂ ଏହିପରି ମତ ଉପରେ ଆଧାରିତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ନାକଚ କରାଯାଇପାରିବ, ଆମର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ, ବାସ୍ତବରେ ମତ ଗଠନ କିମ୍ବା ସମର୍ଥନ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ସାକ୍ଷ୍ୟ ନାହିଁ । **ସାକ୍ଷ୍ୟର ଅଭାବ କିମ୍ବା ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା ଏବଂ କୌଣସି ସାକ୍ଷ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ମନରେ ରଖିବା ଉଚିତ । କେବଳ ସାକ୍ଷ୍ୟର***

ଗୁରୁତ୍ୱ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଥିବା ଏକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ବିପରୀତ ଭାବରେ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଏକ ତଦନ୍ତ ହେଉଛି କ୍ଷମତାର ଅପବ୍ୟବହାର ଯାହାକୁ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ସହ୍ୟ କରିବାକୁ ଘୃଣା କରନ୍ତି । *ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ପାଇଁ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଅଛି କି ନାହିଁ ତାହା ସର୍ବଦା ବିଧିଗତ ପ୍ରଶ୍ନ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ । [Reg. Vrs. Governor of Brixton Prison, Armah, Ex Parte, (1966) 3 WLR 828 at p. 841 ଦେଖନ୍ତୁ].*

32. ଏପରି ମାମଲାରେ କୁହାଯାଏ ଯେ, ପ୍ରାଧିକାରୀ ନିଜର ବୁଦ୍ଧି ପ୍ରୟୋଗ କରିନଥିବା କିମ୍ବା ସଙ୍କୋଚତାର ସହ ନିଜର ମତ ଗଠନ କରିନଥିବା ବିବେଚନା କରାଯିବ । ଯେତେବେଳେ ମତ ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବିଷୟ ଉପରେ ଆଧାରିତ ହୁଏ ସେତେବେଳେ ସମାନ ଉପସଂହାର ନିଆଯାଏ । [ରାସବିହାରୀ ବନାମ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ, AIR 1969 SC 1081 ଦେଖନ୍ତୁ] ।

33. ରୋହତାସ ଇଣ୍ଡଷ୍ଟ୍ରିଜ୍ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ଏସ୍. ଡି. ଅଗ୍ରୱାଲ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଜଣେ, AIR 1969 SC 707 ମାମଲାରେ, ଏହା ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ, ପରିସ୍ଥିତିର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ମତ ଗଠନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ପୂର୍ବ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ସର୍ତ୍ତ । ପୂର୍ବରୁ ବେରିୟମ୍ କେମିକାଲ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ କମ୍ପାନୀ ଆଇନ ବୋର୍ଡ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ, AIR 1967 SC 295 ମାମଲାରେ, ମଧ୍ୟ ସମାନ ମତ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା ।

34. ଦ୍ୱିତୀୟତଃ, ନ୍ୟାୟାଳୟ, ବିଦ୍ୟମାନ ଥିବା ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତିଗୁଡ଼ିକର କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସହିତ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ସମ୍ପର୍କ ଅଛି କି ନାହିଁ, ତାହାର ତଦନ୍ତ କରିପାରିବେ । ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ, ଯଦି ତଥ୍ୟରୁ ଏକ ଅନୁମାନ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ସହମତ ହୁଏ ନାହିଁ ଏବଂ ସେଥିରୁ ନିସୃତ ହୁଏ, ତେବେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଆଇନର ତ୍ରୁଟି ଭାବରେ ବିବେଚନା କରି ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିପାରିବେ ।[Bean Vrs. Doncaster Amalgamated Collieries, (1944) 2 All ER 279 at p. 284 ଦେଖନ୍ତୁ].ତେଣୁ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦେଖିପାରିବେ ଯେ, ମିଳିଥିବା ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତି ଆଧାରରେ, କୌଣସି ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି

HIGH COURT ORISSA सत्यमेव जयते

କହିପାରିବେ ଯେ, ଯେଉଁ ମତ ଗଠିତ ହୋଇଛି, ତାହା ଜଣେ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗଠିତ ହୋଇପାରିବ । ତାହା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଏକ ବିଧିଗତ ପ୍ରଶ୍ନ ହେବ ।[Farmer Vrs. Cotton's Trustees, 1915 AC 922 ଦେଖନ୍ତୁ] ସେମାନଙ୍କ ହଜୁର ମନ୍ତବ୍ୟ ରଖିଲେ:

"*** ମୋର ନମ୍ର ବିବେଚନାରେ ଯେଉଁଠାରେ ସମସ୍ତ ସାରବାନ ତଥ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ମିଳିଥାଏ, ଏବଂ ଏକମାତ୍ର ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ଯେ, ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଏପରି କି ଯାହା କୌଣସି ବୈଧାନିକ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ଆଇନର ସଠିକ ଭାବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟରେ ମାମଲା ଆଣିଥାଏ, ପ୍ରଶ୍ନ କେବଳ ଏକ ଆଇନର ଅଟେ ।"[Muthu Gounder Vrs. Government of Madras, (1969) 82 Mad LW 1 କୁ ମଧ୍ୟ ଦେଖନ୍ତୁ].

35. ତୃତୀୟତଃ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିପାରିବେ ଯଦି କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ସାମ୍ବିଧାନିକ କିମ୍ବା ବୈଧାନିକ ଶବ୍ଦକୁ ଭୁଲ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଛି କିମ୍ବା ଭୁଲ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଛି । ନ୍ୟାୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ସର୍ବଦା ନ୍ୟାୟିକ ସମୀକ୍ଷାକୁ ଆଇନର ତ୍ରୁଟି ପାଇଁ ସମୀକ୍ଷା ସହିତ ସମାନ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ସାମ୍ବିଧାନିକ କିମ୍ବା ବୈଧାନିକ ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥକୁ ଭୁଲ ଭାବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କିମ୍ବା ଭୁଲ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥିଲେ ଏକ ଆଦେଶ ନାକଚ କରିବାକୁ ସେମାନଙ୍କର ସଜାଗତା ଦେଖାଇଛନ୍ତି ।[Iveagh (Earl of) Vrs. Minister of Housing and Local Govt., (1962) 2 QB 147; Iveagh (Earl of) Vrs. Minister of Housing and Local Govt. (1964) 1 AB 395 ଦେଖନ୍ତୁ].

36. ଚତୁର୍ଥତଃ, ଯେଉଁ ମାମଲାରେ ଅନୁଚିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥାଏ, ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବାର ଅନୁମତି ରହିଛି । ଯଦି ଗୋଟିଏ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଦିଆଯାଇଥିବା କ୍ଷମତାର ଭିନ୍ନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଏ, ତେବେ ଏହା ବିବେଚନା କରାଯିବ ଯେ, କ୍ଷମତା ବୈଧ ଭାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ଯଦି ଏହି ମାମଲାରେ କ୍ଷମତା ତୁରନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ନେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଯଥାର୍ଥରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇନଥିବା

ଜଣାପଡ଼େ, କିନ୍ତୁ କେବଳ ଅପଦସ୍ଥ କରିବା କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପ୍ରତିଶୋଧକୁ ନଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଛି, ତେବେ କ୍ଷମତା ଅନୁଚିତ ଭାବରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଛି ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ ।[Natesa Asari Vrs. State of Madras, AIR 1954 Mad 481ଦେଖନ୍ତୁ].

37. ପଞ୍ଚମତଃ, ଯେଉଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ, ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଆଧାରଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାର କରାଯାଇନାହିଁ କିମ୍ବା ଯେଉଁ ଆଧାରଗୁଡ଼ିକ ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଉଛି ଏବଂ ଏହି ଆଧାରରେ ଆଦେଶ ଆଧାରିତ ହୁଏ, ତେବେ ଆଦେଶ ଅବୈଧ ଏବଂ ବେଆଇନ ବୋଲି ଆପତ୍ତି କରାଯାଇପାରିବ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ରାମ ମନୋହର ବନାମ ବିହାର ରାଜ୍ୟ, AIR 1966 SC 740; ଦ୍ୱାରକା ଦାସ ବନାମ ଜେ. ଏବଂ କେ. ରାଜ୍ୟ, AIR 1957 SC 164 p. 168 ରେ ଏବଂ ମୋତିଲାଲ ବନାମ ବିହାର ରାଜ୍ୟ, AIR 1968 SC 1509 ବିଷୟରୁ ବିଚାରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇପାରେ । ସମାନ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ, ପ୍ରଶାସନିକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଅବୈଧ ହେବ ଯଦି ଏହା ସ୍ଥାପିତ ହୋଇପାରିବ ଯେ, ପ୍ରାଧିକାରୀ ଭୁଲ ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଥିଲେ: [(1967) 1 AC13 ଦେଖନ୍ତୁ]।"

ଉପସଂହାର ଏବଂ ନିର୍ଣ୍ଣୟ:

14. କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହାର 11.02.2019 ତାରିଖରେ ନଥିଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ସାରବାନ ବିଷୟରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ଆଲୋଚନା କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଏକ ବିବେକପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଛନ୍ତି । ଆବେଦନକାରୀ କୌଣସି ମାମଲା କରିନଥିଲେ ଯେ, "ବରଖାସ୍ତ କାରଣରୁ ସେ ଚାକିରିରୁ ବାହାର ହୋଇଯାଇଥିବା ସମୟରେ ସେ ଲାଭଦାୟକ ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇନଥିଲେ ।" ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଥିବା ଅଧିକ କାରଣ ଦର୍ଶାଏ ଯେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ "ସନ୍ଦେହର ଲାଭ" ଆଧାରରେ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ଖଲାସ କରାଯାଇଥିଲା । ତାଙ୍କର ପୁନଃସ୍ଥାପନ ଏବଂ ବରିଷ୍ଠତା ଅନୁଯାୟୀ ପଦୋନ୍ନତି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ହସ୍ତକ୍ଷେପରେ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶରୁ ଏହା ମଧ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଛି ଯେ, ଆବେଦନକାରୀ ତାଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନିର୍ବାହ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ

ହୋଇନଥିବା ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ଦୋଷୀ ନୁହଁନ୍ତି । ତେବେ, ସମଗ୍ର ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଏକ ସାମଗ୍ରିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ବିଚାର କରି, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ, କଟକ ବିଚାରପୀଠ, କଟକ, "ମାମଲାର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତିକୁ" ଟିପ୍ପଣୀରେ ରଖି, "ପିଛିଲା ମଜୁରୀ ନଦେବା ପାଇଁ ସମ୍ପୃକ୍ତ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିଛନ୍ତି ।"

15. ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିବା ନ୍ୟାୟିକ ସମୀକ୍ଷା ପାଇଁ ବର୍ଣ୍ଣନାର ସୁଯୋଗ ସହିତ, ନଥିଭୁକ୍ତ ସାରବାନ ଦ୍ୱାରା ସମର୍ଥିତ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଆଧାର କରି ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ କାରଣ ନଥି କରିବା ଉପରେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ବିଚାରଯୋଗ୍ୟ ମତ ହେଉଛି ଯେ, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ, କଟକ ବିଚାରପୀଠ, କଟକ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ନିଷ୍ପତ୍ତି ଓ.ଏ.ସଂଖ୍ୟା 260/00869/2015 ରେ ପାରିତ ହୋଇଥିବା 11.02.2019 ତାରିଖର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଆଇନରେ କୌଣସି ଅକ୍ଷମତା ନାହିଁ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ହସ୍ତକ୍ଷେପର ହୁକୁମନାମା ଆବଶ୍ୟକ ପଡ଼ିବ ।

16. ଉପରୋକ୍ତ ଉପକ୍ରମରେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ, କଟକ ବିଚାରପୀଠ, କଟକ ଦ୍ୱାରା ନିଷ୍ପତ୍ତି ଓ ଉପସଂହାରର ବେଆଇନତା କିମ୍ବା କୌଣସି ପ୍ରକ୍ରିୟାଗତ ଅନିୟମିତତାର ଉପଲବ୍ଧି କରନ୍ତି ନାହିଁ । ତେଣୁ, ରିଟ୍ ଆବେଦନ, ଯୋଗ୍ୟତା ବିନା, ଖାରଜ ହେବା ଯୋଗ୍ୟ ।

16.1. ଜୋରିମାନାରେ, ରିଟ୍ ଆବେଦନ ଖାରଜ ହେଲା, କିନ୍ତୁ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ବିଷୟରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ବିନା ।

(ମୁରାହରୀ ଶ୍ରୀ ରମଣ)

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି

ଡ. ବି. ଆର୍. ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ, ଏସିଜେ. ମୁଁ ସହମତ ।

(ଡ. ବି.ଆର୍. ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ)

କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ , କଟକ

12 ଜାନୁଆରୀ, 2024// ଅଶ୍ୱିନୀ/ଏମ୍ ଆର୍ ଏସ୍/ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ

HIGH COURT ORISSA
सत्यमेव जयते

<u>ଅସ୍ୱୀକରଣ</u>

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଅନୁବାଦକ :

ଶ୍ରୀ ଦୀପକ କୁମାର ସାହୁ,

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ

HIGH COURT ORISSA सत्यमेव जयते